

ДОКЛАД

НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ
ПО ПЕДАГОГИЧЕСКИ НАУКИ И СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ
ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ
НА
ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ“

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности предоставя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за институционална акредитация на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“. Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 5, т. 2 от ЗВО, чл. 33, ал. 1, т. 2 и чл. 35, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА /20.10.2016 г./ Критерии за институционална акредитация на висшите училища в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 77, ал. 2 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ – ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 2 ОТ ЗВО

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Информация за решението от предходната акредитация	Протокол № 10/02.04.2015 г., оценка 8,92
2.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 09/18.04.2019 г.
3.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС: Ръководител: проф. д-р Радослав Радев, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” и членове: доц. д-р Десислава Атанасова – РУ „Ангел Кънчев“, проф. д-р Тамара Захарук – Природонаучен и хуманитарен университет – гр. Шедълце, Полша, проф. д-р Мария Алексиева – Бургаски свободен университет, доц. д-р Снежина Андонова – ЮЗУ „Неофит Рилски“, доц. д-р Юлиана Пашкова – Нов български университет, докторант Даниел Полихронов – Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Наблюдаващ процедурата член на ПК: проф. д-р Даниела Йорданова	Протокол № 16/12.09.2019 г.
4.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	14 – 18 октомври 2019 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 23/09.12.2019 г.
6.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 01/27.01.2020 г.
7.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА /относно становището на оценяваната институция /ПК предоставя доклада на АС	Протокол № 03/10.02.2020 г.

Ръководството на Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“ изразява съгласие със съдържащите се в доклада на ПК по педагогически науки и социални дейности констатации (вх. № 79/05.02.2020 г.).

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА КРЕДИТАЦИЯ

Въз основа на доклада на експертната група Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности (ПКПНСД) констатира, че препоръките от предходната акредитация са изпълнени, както следва:

Препоръки:	Констатация на ПКПНСД
<p>ПРЕПОРЪКА 1: Да се подобри международната мобилност на студентите и преподавателите.</p>	<p>Студентската мобилност с цел обучение е нараснала от 70 в предходния период на 141, студентската мобилност с цел практика от 3 на 55. Преподавателската мобилност с цел преподаване се е увеличила от 110 на 150, а с цел обучение от 5 на 36. Значително е повишена мобилността и извън капацитетна дейност 1 на програма Еразъм+.</p> <p>Препоръката е изпълнена.</p>
<p>ПРЕПОРЪКА 2: Да се подобрят веб-базираните услуги, предлагани в университета с цел подобряване качеството на административното обслужване и информираността на обществеността.</p>	<p>Създаден е по университетски проект специален модул „Оптимизиране на информационната система на Шуменския университет“, чрез който са предприети комплекс от мерки за подобряване на информационното осигуряване на ШУ.</p> <p>Препоръката е изпълнена</p>
<p>ПРЕПОРЪКА 3: Да се повиши делът на участието в национални и международни проекти и на международните публикации в издания с импакт-фактор.</p>	<p>Подобрена е научната среда и капацитетът на научноизследователската инфраструктура чрез обновяване на базата за научни изследвания.</p> <p>Наблюдава се увеличение на броя на научните проекти по национални програми с прякото участие на Шуменския университет – от 5 (за предишния акредитационния период) на 29 (близо 6 пъти). Участията на преподавателите в тези проекти с прякото участие на университета нарастват от 43 на 441. Броят участия на преподавателския състав в проекти на други институции също нараства от 147 на 229. В националните проекти студентите и докторантите имат съответно 107 (студентите) и 14 (докторанти)</p>

	<p>участия.</p> <p>Наблюдава се и увеличаване на броя на международните проекти, в които Шуменският университет е партньор. В периода 2009-2013 те са 5, а в наблюдавания период броят им е 13. В тях се включват 164 преподаватели, 547 студенти и 30 докторанти. Броят участия на преподавателския състав в международни проекти в качеството им на експерти също нараства от 152 на 244 (с 60,5%).</p> <p>За повишаване качеството на публикациите и осигуряване на достъп до престижни издания е създаден Фонд "Подкрепа за издаване на публикации в издания с импакт фактор (IF) и импакт ранг (SJR)", който за периода 2014-2018 г. е подпомогнал с 11 030. лв. 28 заявени за финансиране научни публикации Предприети са стъпки за регистриране на изданията на Шуменския университет във вторични бази данни, в Scopus и Web of Science. По данни от Web of Science към 19.02.2019 г. в базата са регистрирани 790 публикации на преподаватели от Шуменския университет, като броят им за последните пет години е 328. По данни от Scopus към момента в базата са регистрирани 795 публикации, като 360 от тях са от последните 5 години.</p> <p style="text-align: center;">Препоръката е изпълнена.</p>
<p>Препоръка 4. Да се разработи механизъм за оползотворяване на приноса на университета в новосъздадени продукти (например нови сортове), като се разработят правни мерки за защита на този принос</p>	<p>Създаден е Център за трансфер на технологии в ШУ, който да работи в сътрудничество с Центъра за приложни изследвания и Центъра за проектна дейност на ШУ. Реализирани са дейности, свързани с повишаване на правната култура на академичния състав в областта на интелектуалната собственост. Активизирани са дейности в областта на продължаващото образование, повишаването на квалификацията и допълнителното образование, като се използва експертният потенциал на университета.</p> <p style="text-align: center;">Препоръката е изпълнена.</p>

<p>Препоръка 5. Да се подобри разпространението на изданията на Шуменския университет.</p>	<p>Разширена е мрежата за разпространение на изданията на Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“. Сключени са договори с книжарници, осъществени са участия в панаири на книгата, организират се представяния на университетските издания, подобрена е печатната база и качеството на книгите.</p> <p style="text-align: center;">Препоръката е изпълнена.</p>
---	---

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ –ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ.2 ОТ ЗВО

В структурата на Шуменския университет /ШУ/ „Епископ Константин Преславски“ функционират следните основни и обслужващи звена:

ОСНОВНИ ЗВЕНА С ТЕХНИТЕ НАУЧНИ И УЧЕБНИ ЦЕНТРОВЕ:

Организационната структура на Университета включва **седем** основни структурни звена:

5 факултета: Факултет по хуманитарни науки, Факултет по природни науки, Факултет по технически науки, Педагогически факултет, Факултет по математика и информатика;

Колеж в гр. Добрич; **Департамент за информация, квалификация и продължаващо образование** (ДИКПО) в гр. Варна.

Към Факултета по хуманитарни науки са обособени 9 центъра, съответно: Научен център „Преславска книжовна школа“, Център по археометрия, Център по военна история и археология, Център по византистика, Център по русистика, Център по православна култура и изкуства „Архангел Михаил“, Център по туркологични изследвания и интеркултурни комуникации, лаборатория по приложна лингвистика, специализирана лаборатория „Медии“.

Към Факултета по природни науки са обособени 2 центъра, съответно: Астрономически център и Център за работа с изявени ученици.

ОСНОВНИТЕ ОБСЛУЖВАЩИ ЗВЕНА /ОСЗ/ СА 15:

- Университетска библиотека;
- Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“;
- Астрономическа обсерватория;
- Център „Компютри и комуникационни мрежи“;
- Център за международно сътрудничество;
- Център за проектна дейност;
- Център за кариерно развитие;
- Център по качество на образованието;

- Център по кандидатстудентска дейност;
- Център за докторанти;
- Център за трансфер на технологии;
- Център за електронно обучение;
- Център за дигитализация на информацията и документацията;
- Център за продължаващо образование;
- Университетски медиен център.

Академичният състав на ШУ „Еп. Константин Преславски“ се състои от 351 преподаватели, от които на основен трудов договор са 309 преподаватели: 70 професори, 130 доценти, 62 главни асистенти д-р, 12 асистент д-р, 21 асистенти, старши преподавател д-р 4 и старши преподавател 12. Доктори на науките са 24, а 287 доктори. Колежът в Добрич разполага с 18 преподаватели, от които 4 са професори, 2 доценти, 4 гл. ас. д-р, 2 ас. и 3 преподаватели. ДИКПО във Варна разполага с 14 преподаватели, от които 4 професори, 2 доценти 2 гл. ас. д-р, 1 асистент и 5 преподаватели – общо 14 .

В ШУ се провежда обучение в 21 професионални направления (ПН) в 7 области на висше образование. Студентите се подготвят в 5 специалности от ОКС „професионален бакалавър“, в 67 специалности от ОКС „бакалавър“, в 26 магистърски програми след ОКС „професионален бакалавър“ и 92 магистърски програми след ОКС „бакалавър“, както и в 54 докторски програми.

ШУ се обслужва административно от 6 отдела:

- Финансово-счетоводен отдел
- Учебен отдел
- Отдел „Човешки ресурси“
- Ректорска канцелария
- Административно-стопански комплекс
- Студентска канцелария

СТАНДАРТ 1: „ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО“

Критерий 1.1. ВУ има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството като част от стратегическото управление на образователната институция в интерес на обществените потребности.

По 1.1.1. ШУ има политика за осигуряване на качеството с официален статут и отчетност, оповестена публично на сайта на университета, която е част от стратегическото управление в интерес на обществените потребности. Политиката е превърната в практика чрез създадени вътрешни процеси за осигуряване на качеството, които позволяват участието на всички от институцията. В ШУ са изградени органи на три нива за оценяване и управление на качеството: I ниво на управление: академично ръководство със съответните органи на управление, II ниво на управление: факултетско ръководство и органи на управление и III ниво на

управление: катедрено управление със съответните органи. Дейността, свързана с наблюдение, поддържане, управление и оценка на качеството на образованието се координира от *Университетска комисия по качеството (УКК)*. Административното и организационно-методическото обслужване на вътрешната университетска система по качеството се осъществява от *Центъра по качеството*. На равнище факултет/Колеж/Департамент функционират *Факултетни комисии по качеството на образованието*, а в катедрите - *катедрени отговорници по качеството и акредитацията*. С оглед администрирането на процесите по качеството са формирани комисии по качеството към Академичния съвет и към отделните структурни звена във ВУ.

Системата за управление на качеството в ШУ е реализирана и усъвършенствана в съответствие със ЗВО, ЗРАС и Правилника за приложението му, критериите на НАОА и следните правилници на ШУ: Правилника за дейността, Правилника за учебната дейност, Правилника за атестиране на академичния състав и административния персонал, публикувани на интернет-страницата на ШУ. Системата за управление на качеството във ВУ е моделирана съобразно принципа на превенцията и осигуряването на качеството чрез „управление на процеса“. Тя обвързва в единство всички вътрешни правилници, наредби, правила, процедури и инструкции в ШУ и гарантира единни и непротиворечиви процедури по отношение на дейностите, имащи отношение към различните аспекти на качеството. ***В рамките на прилагането на университетската система за управление на качеството на образованието са разработени и утвърдени следните вътрешно-нормативни документи:*** 1. *Документи с дългосрочен, стратегически характер:* Стратегия за развитие на ШУ „Еп. К. Преславски“ (2016 - 2025), Стратегия за развитие на научноизследователската и художественотворческата дейност на ШУ” (посл. акт. 2018); Стратегия за прилагане на резултатите от НИХТД в ШУ (2016); Стратегия за управление на риска за правата и свободите на физическите лица във връзка с обработването на лични данни; 2. *Правилници:* а/ свързани с дейността на университета; б/ на помощни органи на АС; в/ за устройството и дейността на Контролния съвет; г/ за устройството и дейността на Етичната комисия; д/ на Студентския съвет; е/ на ОСЗ; ж/ на обслужващите звена; 3. *осем оперативни ръководства и процедури, свързани с учебната и научноизследователската дейност;* 4. *четири стандарта, основани на нормативните документи, които уреждат основните процедури и практики на ШУ като хабилитации и защиты на докторски дисертации, разработване на програми, кандидатстване пред фондове, преминаване на стажове и др. и съпътстващи ги 24 инструкции.*

Във връзка с промени в националната нормативна база, както и с развитието на университетската политика по качеството и хармонизирането на отделните ѝ елементи, през акредитирания период *са разработени и приети 33 вътрешно нормативни документа, а други 47 са актуализирани.*

Утвърдена практика в ШУ е при наблюдение и оценка на качеството на образователните програми, при изготвянето на експертни оценки, отзиви и становища за учебната документация да се включват потребители на кадри.

По 1.1.2. В съответствие с мисията, целите, задачите и цялостната политика на ШУ се поддържат на високо равнище основните направления по дейности – образователна, научноизследователска, художественотворческа, спортна. *През оценявания петгодишен период в ШУ „Еп. Константин Преславски“ са получили своето образование 8 604 студенти, 118 докторанти и 747 специализанти.* Своята квалификация са повишили 31 088 педагогически специалисти (срещу 23 132 в предходния акредитационен период). Броят на квалификационните курсове е увеличен от 891 на 1552. През 2018/2019 учебна година в университета са обучавани 5 722 студенти, като независимо от демографските проблеми план-приемът е реализиран на 94.55%. Увеличен е броят на докторантите. Докато при предходната институционална акредитация те са били 148, техният брой към 2018/2019 г. е 343.

Обучението на студентите се осъществява в 21 акредитирани професионални направления (20 при предходната акредитация). През учебната 2018/2019 г. броят на специалностите в ОКС „бакалавър“ е 68, броят на магистърските програми след ОКС „проф. бакалавър“ е нараснал от 20 на 22, а на магистърските програми след ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ се е увеличил от 69 през учебната 2013/2014 на 88 през учебната 2018/2019. През периода от 2015 до м. февруари 2019 г. са акредитирани успешно проекти за едно ново професионално направление – ПН 4.4. Науки за земята за земята в традиционната за университета образователна област Природни науки, включващо 1 бакалавърска и 2 магистърски програми в специалност „Геодезия“. Подготовката на докторантите се осъществява в 54 акредитирани докторски програми от различни области на науката в сравнение с предходната институционална акредитация, когато са били 46. *Усъвършенствана е учебната документация и са оптимизирани учебните планове.*

В ШУ успешно функционира Европейската система за натрупване и трансфер на кредити. За акредитирания период 198 студенти и докторанти са се обучавали в чуждестранни университети по програмите Еразъм, Еразъм+. Същевременно в университета в периода от 2013/2014 до 2018/2019 учебна година са обучавани 156 чуждестранни студенти и докторанти, както и 62 студенти по програмите за студентска мобилност.

Положителни промени са настъпили в структурата на хабилитирания преподавателския състав на основен трудов договор. Средният брой на преподавателите на основен трудов договор (ОТД) за периода е 373, а средният брой хабилитирани преподаватели е 201, като *делът на хабилитираните преподаватели на ОТД спрямо нехабилитирания преподавателски състав към 01.01.2019 г. нараства от 51.4% на 56,98%. Значително е повишен делът на преподавателите с ОНС „доктор“ сред*

нехабилитирания състав: от 33.5% при предходната акредитация на 58.9 % към настоящия момент. Така преподавателския състав с научна степен „доктор“ към момента е 287, което съставлява 81.77 % от преподавателския състав при 61.41% през предходния период. 24 от преподавателите са доктори на науките. За периода 2013/2014-2018/2019 г. са обявени и реализирани 232 конкурса за заемане на академична длъжност: 47 бр. (20,3%) са за заемане на длъжността „главен асистент“, 71 бр. (30,6%) - за „Доцент“ и 49 бр. (21,1%) – за длъжността „професор“.

Отбелязан е ръст в научната и художественотворческата дейност на преподавателите – публикувани са 5042 научни труда, от които 2058 – в реферирани издания, (1333 при предишната акредитация), а 391 – в издания, представени в Scopus и Web of Science. **Отбелязан е ръст на публикациите в реферирани издания с 35.2%**. Реализирани са участията на преподавателите в 147 различни форми за повишаване на квалификацията за периода са 861 броя. Реализирани са 825 художественотворчески изяви в страната и 141 – в чужбина. Реализирани са и 189 участия на преподавателите в спортни прояви. *Като цяло участията в художественотворчески и спортни прояви бележат увеличение от 38.7% спрямо предходния акредитационен период.* 605 преподаватели са взели участия в международни, национални и вътрешноуниверситетски проекти. За провеждането на учебната и научноизследователската работа е обогатена и модернизирани информационната база – библиотечна и компютърна. През наблюдавания значително е обновена и материалната база на ШУ. Изградена е Астрономическа обсерватория и нов учебен комплекс D със специализирани учебни лаборатории.

По 1.1.3. Политиката за осъществяване на взаимовръзка между научните изследвания и обучението е важна част от управленската концепция в ШУ „Епископ Константин Преславски“. **Научните резултати, адаптирани към спецификата на образователната дейност, се трансферират в учебници, учебни пособия, речници, справочници, методически указания и др. приложни продукти.** За периода преподавателите от ШУ са разработили и издали **415 учебници и учебни пособия.** В резултат от разкриването на нови образователни програми, обогатяване на тематичните групи от избираеми дисциплини и едновременно с това като резултат от трансфера на изследователските резултати в образователната практика се разработват нови учебни курсове и се актуализира учебното съдържание на вече съществуващите. За наблюдавания период това са 462 задължителни, 255 избираеми и 35 факултативни учебни курса.

Студентите и докторантите се включват активно в научноизследователските проекти. В наблюдавания период 2014-2018 г. значително е увеличен делът на **студентите** в проектна дейност. Те са реализирали 555 участия в международни и 226 участия в национални проекти. Участията им в университетски проекти са 1333 /общо 2114/

Докторантите, от своя страна са реализирали 34 участия в международни проекти и 99 участия в национални проекти. Участията на докторантите в университетски проекти са 501 /общо 634/.

Важна част от интегрирането на научните изследвания с образователната дейност е участието на студентите и докторантите с научни доклади и съобщения в научни конференции, сесии, научни семинари и в проблемни и творчески групи (студентски, докторантски, на катедрите или факултетите, на външни организации). През периода студентите са реализирали 679 публикации, от които 29 - в издания с IF (WofS) и SJR (Scopus), а 138 – в издания, реферирани и индексирани във вторични бази данни. Докторантските публикации са 548, от които 62 - в издания с IF (WofS) и SJR (Scopus) и 135 – в издания, реферирани и индексирани във вторични бази данни

По 1.1.4. *Сигналите и жалбите, свързани с нарушаването на принципите и нормите на Етичния кодекс, се разглеждат от Етичната комисия на ШУ. Правилата и процедурите за разглеждането им са представени в Правилника за устройството и дейността на Етичната комисия. До момента в комисията не са постъпвали жалби, свързани със случаи на нарушаване на научната и академичната етика.*

Превенцията на нерегламентирани контакти между студенти и преподаватели, както и на случаите на плагиатство и изпитни измами, са перманентен ангажимент на академичните ръководства на основните структурни звена на ШУ и на катедрените съвети. В по-голямата част от ОСЗ има разработени собствени Правила за превенция и реакция при плагиатство и изпитни измами, които са приети на ФС - Факултет по природни науки; Факултет по математика и информатика; Факултет по технически науки; Факултет по хуманитарни науки. Регистрирани са 4 случая на изпитна измама, довела до санкциониране на провинилите се студенти въз основа на утвърдените правила.

Правилата на научната етика и защитата на интелектуалната собственост се регламентират и в други вътрешно нормативни документи: в Правилника за управление на интелектуалната собственост на ШУ, за експлоатация и комерсиализация на резултатите от научни изследвания; Правилника за устройството и дейността на Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“; в Правилата за обслужване на читатели и за ползване на библиотечния фонд на Университетска библиотека. Всички електронни издания на университета имат свои изисквания към публикациите и правила, засягащи научната етика.

В ШУ има приети процедурни методи и средства за проверка на оригиналността и автентичността на дипломни и дисертационни работи, заложен в Правилник за интелектуалната собственост, използването и комерсиализирането на резултатите от научните изследвания; Система за оценяване на знанията и уменията на студентите. Използва се специализиран антиплагиатски софтуер, достъпен в интернет-пространството.

Резултати от проверката по стандарт 1.1:

ШУ „Епископ Константин Преславски” има изградена много добре организирана и ефективно функционираща система за осигуряване и управление на качеството, която регулира и контролира детайлизирано всички основни университетски процеси. В процеса на осигуряване на качеството участват активно всички заинтересовани субекти – преподаватели, служители, студенти, потребители. В съответствие с мисията, целите, задачите и цялостната стратегия на ШУ „Еп. Константин Преславски” са положени усилия за усъвършенстване на работата в образователната, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност. Значително е повишена публикационната активност на преподаватели и студенти, включително в реферирани издания и такива, представени в световна база данни; значително нараства и броят на студентите, които участват в научноизследователски проекти. Има ясно изразена управленска политика за осъществяване на взаимовръзка между научните изследвания и обучението, както и по отношение спазването на авторското право и етиката в научноизследователската дейност.

Критерий 1.2. ВУ поддържа вътрешна система за качеството на обучението и на академичния състав, която включва и проучване на студентското мнение

По 1.2.1. Механизмът, който осигурява реализирането на дейностите по организирането и провеждането на ефективна, съответстваща на институционалните мисия, визия, цели и задачи образователна, научноизследователска и художественотворческата дейност, извършвана от академичния състав на университета, е конкретизиран в Системата за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на обучението и на академичния състав, съгласно чл. 6, ал. 4 от ЗВО. Системата отразява целите, задачите, принципите и подходите на политиката по качеството в Университета; органите за управление на качеството и техните отговорности; обектите, аспектите, принципите и критериите за оценка на качеството на образованието в ШУ; конкретните индикатори за тази оценка, осигуряващи необходимата коректност и сравнимост на резултатите; процедурите и методологията за наблюдение и оценка на качеството.

Действащата към момента Система за управление на качеството на образованието и академичния състав в ШУ обхваща всички сфери от дейността на висшето училище, както и образователния процес във всички образователни степени. ***Ефективността на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на образованието е предмет на перманентен мониторинг. Основните форми за осъществяването на този мониторинг са:*** самооценка на различни нива по различни аспекти от дейността на университета; провеждане на вътрешноинституционални (външни за проверяваните звена) и външни за институцията одити; проучване на мнението на студентите, преподавателите и потребителите на

кадри; обсъждания на въпроси, свързани с качеството на обучение на ниво КС, ФС и АС, както и на заседания на помощните комисии към АС. *Перманентно се усъвършенства и актуализира документацията, свързана с наблюдението, поддържането, оценяването и управлението на качеството на образованието. Друга форма на системен мониторинг на ефективността на прилаганата система по качеството е анкетирането.* За проучване на студентското мнение са разработени анкетни карти за анализ „на входа“ (новоприети студенти), по време на обучението (анкети за удовлетвореността от обучението по дисциплина), „на изхода“ (за завършващи студенти и за завършили студенти). *Разработени са и анкетни карти, с които студентите дават своята оценка за работата на даден преподавател при неговото атестиране, както и анкетни карти за докторанти. През акредитирания период е проучено мнението на различни групи студенти:* 1820 новоприети; 3667 завършващи и 3 378 завършили са дали оценка на специалностите и магистърските програми, по които са се обучавали; 3003 са взели участие в оценяването на обучението по учебни дисциплини; 2984 студенти, участвали в Проект „Студентски практики“ и 1877, участници в проект „Студентски практики“ – Фаза 1 са дали мнението си за учебните практики, в които са участвали; 2445 са участвали в анкетиране при процедури по атестиране (всяка от реализираните 164 процедури включва проучване на мнението на минимум 15 студенти); 174 докторанти са изразили мнение по проблемите на обучението в ОНС „доктор“. *Проучва се и мнението на потребители на кадри* – дадени са 99 референции и отзиви за различни образователни програми, 245 потребители, са взели участие в срещи с експертни групи по различни акредитационни процедури. *В анкета, проведена със 168 потребители на кадри, на 1877 ментори и 80 учители-наставници, преобладаваща е много добрата оценка.* Висока оценка за резултатите от учебната дейност дават и 46 представители на бизнеса, взели участие в различни изпитни процедури.

В ШУ се провеждат планови одити. Външните одити се провеждат от НАОА. *Вътрешните одити* са целеви и се извършват планирано. *Те се класифицират в зависимост от обхвата:* |одит на СУКО;|одит на процеси (дейности – учебна дейност, научноизследователска дейност, международна дейност);|одит на продукти (резултати на студентите, кандидат-студентите и др. потребители);|одит на отделни звена (факултети, катедри, отдели – учебен отдел, международен отдел, библиотека и др.); *Обект на вътрешните одити са всички звена и всички дейности на ШУ.* При провеждането на одита се проверява и изпълнението на предписаните коригиращи мерки при предишни одити. Констатираните по време на одита несъответствия се регистрират в Отчет за несъответствие. Контролните функции са разпределени на различните равнища на академичната йерархия. Мерките за подобряване на качеството се предприемат официално и се огласяват на заседания на Академичния съвет и са в резултат на всички прегледи на

системата за качество. *Изпълнението на препоръките от външните и вътрешните одити на ШУ води до следните резултати*, свързани с функционирането на вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на обучение и на академичния състав: усъвършенствана е структурата на специалностите; |оптимизирани са учебни планове и учебни програми; |ускорено е научното израстване на академичния състав; нараства удовлетвореността от образователната подготовка сред студентите; |развито е технологичното оборудване на учебния процес; |подобрена е работа на административните служби и на библиотеката.

В обобщен вид резултатите по отделните индикатори се отчитат в годишния отчет на Работната програма по наблюдение, поддържане, оценяване и контрол на качеството на образованието и академичния състав в ШУ.

По 1.2.2. ШУ има изградени и функциониращи процедури за осъществяване на вътрешен одит на качеството. ***В съответствие с Работните програми по качеството на образованието институционалните одити имат цикличен характер и се организират два пъти в годината***, като списъкът с одиторите се актуализира ежегодно по предложение на ОСЗ. В съответствие с предвидените методика и инструментариум в Системата за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качество на образованието и академичния състав и с Работните програми на ШУ ***в периода април 2015 – март 2019 г. са проведени 8 институционални одита***. Резултатът от одитирането се изразява в: Общ преглед на функциониране на системата (Студентска канцелария, Учебен отдел, ФСО, ЦККМ, ЦМС, ЦК) – 4 одита; Тематичен одит: състояние на обучението по акредитираните в университета докторски програми в ФХН, ФПН, ФМИ, ПФ, ФТН; 14.11. -18.11.2016 г.; 18.04-21.04.2017 г. Тематичен одит за организационно състояние и функциониране на университетските и факултетските учебни и научни центрове, Център за приложни изследвания, Астрономическа обсерватория, научни центрове на ОСЗ; 11.04. - 04. 2018 г. Тематичен одит за състояние на практическото обучение в ШУ (форми, организиране, осигуряване, отчитане и оценяване). ***Всеки одит включва*** проверка на актуалността, коректността на учебната документация и съответствието ѝ на утвърдените национални и университетски стандарти, както и на направените препоръки от постоянните комисии на НАОА при процедури по акредитация. След всеки проведен одит, докладите на одиторските комисии, осъществили проверки в планираните звена, се обобщават в общ Отчет за проведения институционален одит, който след обсъждане на заседание на Университетската комисия по качеството се внася за обсъждане в АС. Констатациите и препоръките от направените одити, както и основните дейности за изпълнение на тези препоръки са включени в Бюлетините за дейностите по качеството за 2015, 2016, 2017 и 2018 г.

Общият преглед на функционирането на системата по качеството

обхваща основните аспекти от дейността на основните и обслужващите структурни звена: преглед на състоянието и управлението на документооборота, осигуреност на учебния процес с преподавателски състав с необходимия профил и квалификация; актуалност, коректност на учебната документация и съответствие на утвърдените стандарти; разглеждани от КС и ФС проблеми на качеството на образованието; наличие и състояние на нормативните документи по управление на качеството; ниво на осведоменост и достъп до решенията на колективните органи за управление и органите по качество (ФС, АС); изпълнение на препоръките на НАОА от програмната акредитация на професионалните направления и докторските програми.

Резултати от проверката от проверката по стандарт 1.2.:

В ШУ „Еп. Константин Преславски” се полагат системни усилия за повишаване на компетентността на персонала и неговото включване за усъвършенстване на качеството на работа в различните му измерения на функциониране. Реализират се външни и вътрешни одити на базата на съответна документация. Резултатите от одитите са основа за последващи дейности за подобряване на работата, които са оповестени във вътрешната информационна мрежа на университета Uninet. Вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучение на ВУ е с ясни и точни съдържателни изисквания. В университета е въведена добре обоснована система от цели, стандарти и показатели за дейността на академичния и на административния състав за постигане на високо качество на учебния процес, научните изследвания и професионалната квалификация. Вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучение включва и проучване на студентското мнение, и на потребителите на кадри.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. ВУ изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация на професионалните направления и съответните специалности

По 2.1.1. Образователните програми са разработени в съответствие със стратегията на ШУ и отразяват четирите цели на висшето образование на Съвета на Европа. ***Разработването и одобряването на образователните програми, предлагани от висшето училище, се извършва в съответствие със следните нормативни документи: Правилник за устройството и дейността на ШУ (Глава I), Правилник за структурата и организацията на процеса на обучение, Процедура за разкриване на ново професионално направление /нова специалност от регулирана професия, нова магистърска програма и нова докторска програма, Инструкция за разработване на план за развитие на специалността, Процедура за разработване и актуализиране на учебната документация. Правилникът за***

структурата и организацията на процеса на обучение (Гл. III, чл. 15; гл. IV, чл. 18-24) и *Процедурата* за разработване и актуализиране на учебната документация, регламентират и дейностите, свързани с актуализиране на документацията. *Квалификационните характеристики* на образователните програми. Квалификационната характеристика очертава образователния стандарт за дадената ОКС и конкретната специалност, магистърска или докторска програма. *Учебният план* по своята структура следва философията на квалификационната характеристика, за да осигури изграждането на посочената професионална квалификация. В него учебната натовареност се разпределя по семестри, като основните принципи на разработването му са спазването на логична хронология, отчитането на междудисциплинарните връзки и равномерното разпределение на натовареността. Определят се кредитите за всяка учебна дисциплина (един кредит се получава за 30 часа пълна студентска заетост). *Във всеки семестър се придобиват по 30 кредита; общият брой кредити за програма от ОКС „професионален бакалавър“ е минимум 180, за бакалавърска програма - минимум 240, за магистърска – минимум 60, като 10 от кредитите в ОКС „професионален бакалавър“ и ОКС „бакалавър“ и 15 от кредитите в ОКС „магистър“ се присъждат за успешно полагане на държавен изпит/защита на дипломна работа.* Пълната студентска заетост от 6 900 часа в ОКС „бакалавър“ е разпределена в 2 вида подготовка: аудиторна и самостоятелна, като аудиторната заетост в бакалавърските програми е 2 400 часа по решение на АС.(решение на Академичния съвет. **Към всяка учебна програма се съставя Комплект за студента**, достъпен на сайта на университета, включващ: конспект за изпита по дисциплината; основна и допълнителна литература; форми на самостоятелна работа и тяхната тежест при определяне на оценката; форми на текущ контрол; изпитна процедура; принципи за формиране на оценката и присъждане на кредити.

Разработването на учебната документация и обучението в ОНС „доктор“ се регулират от: *Правилник за устройството и дейността на ШУ (гл. V, раздел 1), Правилник за структурата и организацията на процеса на обучение в ШУ (гл. X), Правилник за развитие на академичния състав (ПРАСШУ) (гл. II, раздел I „Придобиване на образователната и научна степен „доктор“), в който са прецизирани всички аспекти от „жизнения цикъл“ на обучение на докторанта, и Стандарт за обучение на докторанти (Приложение към Правилника за развитие на академичния състав в Шуменския университет), към който е разработен комплект от образци на докторантска документация, оформен в „Пакет на докторанта“. Според изискванията на този стандарт за всяка докторска програма се разработват по утвърден от АС образец Квалификационна характеристика и Общ учебен план на докторската програма.*

Основните документи за регламентиране и определяне процесите и дейностите, свързани с изготвяне на структурата на учебната документация са: „Изготвяне структура на учебната документация“,

“Управление на процесите за одобряване, наблюдение и обновяване на учебни планове и програми” и работната инструкция “Инструкция за разработване на нови, обновяване, одобряване и наблюдение на учебни планове и програми”. В следакредитационния период Академичният съвет е взел решение за утвърждаване на общо **84 нови и обновени образователни програми (за ОКС „бакалавър“ и „магистър“)** във всички факултети, съответно: **Факултет по хуманитарни науки – 29; Педагогика – 18, Факултет по природни науки – 19; Факултет по математика и информатика – 9; Факултет по технически науки – 9.**

По 2.1.2. Определянето на професионалната квалификация за отделните ОКС се основава на анализи за потенциалните работни места и проучвания на регионално, национално и международно ниво относно развитието на пазара на труда. Образователната политика на университета е ориентирана към интересите на студентите и към възможностите им за бърза професионална реализация. Обучението в умения и адаптивността към потребностите на социалната практика са сред основните приоритети в учебната дейност. Поради това в университета е въведена практиката на външно наблюдение от потребители на кадри. Външното наблюдение става чрез анкетния метод и отчасти с официални становища на мениджъри и ръководители в йерархията на организациите. Периодично ШУ анкетира работодатели на випускници на университета. Чрез тези анкети се цели да се събере информация за това, как те оценяват получената в университета подготовка и за преценката им за такива качества на младите специалисти като: равнище на познания по специалността, комуникативните им умения, умения за работа в екип, степента им на иновативност и адаптивност, аналитичните им умения, равнището на чуждоезиковата им подготовка, степента на владееене на компютърните технологии.

Въз основа на установените контакти в Центъра за кариерно развитие се попълва регистър на работодателите. В регистрационната карта се отразява профила на фирмата, данни за вече наети възпитаници на университета, намеренията за назначаване на специалисти и др. Към момента регистърът включва 793 потребители, като за последните 5 години той е попълнен с **нови 45 работодателски досиета**. В резултат от проучването на пазара и взаимодействието с потребители на кадри се създават нови образователни програми като: – съвместно с Комплексен онкологичен център – Шумен е разработен и успешно акредитиран проект за докторска програма Медицинска физика; – по заявка на Министерството на отбраната за учебната 2019/2020 г.е разработена учебна документация за съвместна образователна програма с Факултет Артилерия ПВО и КИС на НВУ „Васил Левски“, в рамките на която ще се подготвят курсанти в ОКС „бакалавър“ по професионално направление „Военно дело“, специалност „Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво“ и в ОКС „магистър по регулираната професия „Инженер в геодезията, картографията и кадастъра“. Представители на бизнеса участват и в

разработване на нова учебна документация и актуализиране на вече утвърдените документи. Установи се, че в рамките на проект BG51PO001-3.1.07-0040 ОП „Развитие на човешките ресурси“; „Образованието в Шуменския университет в служба на икономиката на знанието“ от (2013/2014 г.) са разработени и актуализирани 56 програми по 20 специалности и 12 ръководства за провеждане на практически занятия, като в разработването им вземат участие 29 потребители.

Системата за наблюдение на учебното съдържание и нейната методология осигуряват информирано управление на учебната дейност, като дават категорични сигнали на основните структурни звена както за необходимостта от обновяване на учебното съдържание чрез промяна или въвеждане на нови дисциплини, така и за кадровата им политика.

По 2.1.3. В ШУ се обучават студенти в образователно-квалификационни степени „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и „магистър“ в редовна и задочна форма на обучение, в образователна и научна степен „доктор“ във всички форми на обучение, а също се предлагат образователни програми за допълнителна специализация и квалификация на педагогическите специалисти.

В съответствие със своята мисия, визия и в рамките на утвърдения му от НАОА капацитет от 12 000 студенти към момента на подаване на документацията за процедура по институционална акредитация ШУ „Епископ Константин Преславски“ извършва обучение по акредитирани 21 професионални направления. **Към настоящия момент в ШУ се провежда обучение по:** 5 специалности от ОКС „професионален бакалавър“, 67 бакалавърски специалности, 1 магистърска програма от специалност „Геодезия“ по регулираната професия „Инженер в геодезията, картографията и кадастъра“, 26 магистърски програми след ОКС „проф. бакалавър“, 92 магистърски програми след висше образование. През периода е провеждано довършващо обучение по 7 бакалавърски програми, както и обучение по 6 магистърски програми след ОКС „професионален бакалавър“ и 11 магистърски програми след ОКС „бакалавър“ или „магистър“, които вече не се предлагат поради нисък интерес или от съображения за икономическа нецелесъобразност.

През акредитирания период в ШУ са разкрити нови специалности и съответно е увеличен броят на предлаганите програми за всички ОКС. Конкретно: разработена е документация и е обявен прием по 34 нови бакалавърски специалности, 1 магистърска програма след средно образование от специалност „Геодезия“ по регулирана професия, 12 магистърските програми след ОКС „професионален бакалавър“ и 37 програми – след ОКС „бакалавър“ и „магистър“. В резултат е увеличен броят на предлаганите бакалавърски програми: от 54 на 67, на магистърските след ОКС „професионален бакалавър“ – от 20 на 26, на магистърските програми след ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ – от 69 на 92. За учебната 2019/2020 г. на кандидат-студентите е предложен прием по 5 нови бакалавърски

специалности и 1 нова магистърска програма след ОКС „бакалавър“ или „магистър“. **Увеличен е и броят на докторските програми от 46 на 54.** През наблюдавания период са успешно акредитирани **8 нови докторски програми**: Организация и управление извън сферата на материалното производство (Социални дейности) (ПН 3.4. Социални дейности); Предучилищна педагогика и Социална педагогика (ПН 1.2. Педагогика) (на базата на обучението по ДП Педагогика на възпитанието и дидактика); Методика на обучението по история (ПН 1.3 Педагогика на обучението по...); Нова и най-нова обща история (ПН 2.2. История и археология); Инженерна логистика (ПН 5.13 Общо инженерство), Неорганична химия (ПН 4.2. Химически науки) и Медицинска физика (ПН 4.1 Физически науки).

В Колежа, гр. Добрич, се обучават годишно около 400 студенти в 3 професионални направления по 5 специалности: Информатика и информационни технологии, Начална училищна педагогика и информационни технологии, Начална училищна педагогика и чужд език, Предучилищна педагогика и чужд език, Растителна защита. *Структурата на Колежа включва катедрите: „Начална и предучилищна педагогика, информатика и математика“ и "Растителна защита".* Качеството на обучение в Колежа се осигурява от висококвалифициран преподавателски състав, включващ 4 професори, 5 доценти, 4 главни асистенти, 2 асистента и 3 преподаватели, като 2 от тях са доктори на науките, 11 доктори. Лекционните курсове се водят от хабилитирани преподаватели от Колежа, факултетите на университета и учени от други университети. Прави впечатление високото ниво на научноизследователската дейност и добрата материално-техническа база.

ШУ е висше училище с традиция в областта на продължаващото образование. Тази своя дейност университетът осъществява чрез **Департамента за информация, квалификация и продължаващо образование (ДИКПО) в гр. Варна**, който е ОСЗ на ШУ от 2002 г., както и чрез Центъра за продължаващо образование в Шумен и Центъра за езиково обучение. ДИКПО - Варна организира и провежда: 1. Дългосрочно следдипломно обучение за придобиване на допълнителна професионална подготовка и/или специализация - с преобладаващ интердисциплинарен характер на предлаганите специализации и квалификации; 2. Краткосрочни квалификации (тематични курсове, семинари, практикуми, тренинги и др.) – за усъвършенстване и обогатяване на професионалните знания, умения и компетенции; 3. Курсове, свързани с Наредба № 12/01.09.2016 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (Обн. - ДВ, бр. 75 от 27.09.2016 г., в сила от 27.09.2016 г.). *Установи се, че за периода 2014 - 2018 г. са постигнати добри количествени резултати в квалификационната дейност: - **проведени са общо 1552 квалификационни курса** (срещу 891, отчетени при предишната акредитация на университета) **с общ брой участници в тях – 31 088** (срещу 23 132). От тях 1052 (467) участници (организирани в 45 курса) са получили*

допълнителна професионална подготовка; 747 (2345) са специализиралите в 239 (42) едногодишни специализации, а останалите 29 289 (20 338) участници са се включили в 1268 (797) курса за краткосрочна квалификация. Данните показват, че е достигнат резултат, който значително надхвърля резултата (в брой организирани курсове и брой участници), реализиран за периода 2009-2013 г.: - придобилите професионално-квалификационни степени са 5750, разпределени както следва: I ПКС – 144 (224); II ПКС – 236 (282); III ПКС – 336 (276); IV ПКС – 1315 (1207); V ПКС – 3747 (1523).

Центърът за продължаващо образование (ЦПО) и Центърът за езиково обучение на Шуменския университет също организират образователни програми в сферата на допълнително и продължаващото образование. *За обучението на педагогически специалисти в ЦПО се предлагат 73 краткосрочни тематични курса в 15 образователни области, както и 18 курса за придобиване на професионална квалификация „учител“.* **За наблюдавания период** са организирани: 15 краткосрочни курса за педагогически специалисти с 384 участници, 2 курса за обучение на работниците и служителите по заявка на Лавена АД (курс по биология и химия и курс по информатика) с 21 участници, курс по растителна защита (по заявка на земеделски производители) с 2 участници и един курс за използването на офис пакета на MS Word за административни служители на ШУ с 11 участници.

*Като част от своята образователна мисия ШУ разглежда и реализирането на държавната политика за подкрепа на българските общности, на българските образователни институции и висшите училища, предлагащи обучение по български език и култура зад граница. През периода **6 преподаватели** от Шуменския университет развиват дейност като лектори по български език и култура в различни университети. В изпълнение на Постановление №103 на МС от 1993 г. за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина в Департамента в периода 2014 – 2017 г. са организирани 23 курса по български език и култура, в които са участвали 2 326 чужденци от български етнически произход.*

В съответствие с анализите на резултатите от проучванията на потребностите на трудовия пазар, факултетите разработват и предлагат нови образователни програми. *По проекти от ОП „Развитие на човешките ресурси“, осъществени в осем от факултетите, са създадени нови бакалавърски и магистърски програми и са обновени някои от съществуващите: „Здравни грижи“ – специалности „Акушерка“, „Медицинска сестра“, професионално направление „Национална сигурност“ – със съответната специалност за ОКС „бакалавър“ и „магистър“, професионално направление „Спорт“, реализирани са промени в наименованията и съдържанието на образователни програми: „Стопанско управление“ от професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ е преименувана на „Бизнес мениджмънт и предприемачество“, магистърска програма „Стопанско управление“ е също с ново наименование*

– „Бизнес администрация“, специалност „Техника и технологии“ от професионално направление „Педагогика на обучението по...“ в отговор на проучване и ярко изяви потребности на обществото е развита в специалност „Техника, технологии и предприемачество“, магистърската програма по „Специална педагогика“ е създадена специално за удовлетворяване на потребностите от специалисти в тази сфера.

През периода от 2014 до 2016 г. на сайта на Центъра за кариерно развитие на ШУ са публикувани 1170 обяви за свободни работни позиции, като от заявките на работодателите става ясно какви професионални квалификации се търсят на регионалния и националния пазар на труда. В рамките на кандидат-студентската кампания 2017-2018 г. са попълнени 1329 анкетни карти от кандидат-студенти, които също разкриват техните предпочитания.

По 2.1.4. Управлението на образователния процес в ШУ е подчинено на идеята за предоставяне на знания и умения, които да осигуряват възможности за успешна реализация на обучаемите. Акцентите в образователната политика на ШУ в разглеждания аспект са свързани с поддържане на **актуална нормативна база** за подпомагане на обучението и развитие на студентите като знаещи, можещи и успешно реализиращи се специалисти чрез **6 правилника** – за структурата и организацията на процеса на обучение, за прием на студенти след завършено висше образование, за натрупване и трансфер на кредити, за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, за устройството и дейността на Центъра за докторанти, за устройството и дейността на Центъра за кариерно развитие; **правила** на отделните факултети за провеждане на стажове, практики и изнесено обучение и процедурите и **3 инструкции**, с които се определя организацията на учебния процес, включително и практическата подготовка за организация и провеждане на професионално-практическата подготовка на студентите от ШУ; за оформяне на учебна документация); инструкции за организация на учебния процес и **календарни разписи и графици**: график за учебните занятия, продължителността на семестрите, семестриалните и държавните изпитни сесии за учебната година. Нормативната база се актуализира перманентно във връзка с промени в националното законодателство, а също така с оглед на нейното допълване, модернизирание и прецизиране.

Учебна документация. Учебната документация се разработва съгласно изискванията и указанията на документите от университетската Система за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на образованието и академичния състав, представени в утвърдените правилници, процедури и инструкции. Тя се актуализира перманентно във връзка с: обновяването на тематичното съдържание на отделните учебни курсове; хармонизирането на интердисциплинарните взаимодействия, допълването и прецизирането на формите за самостоятелна работа и текущ контрол; добавянето на актуална и достъпна учебна литература. Списъците

на избираемите и факултативните дисциплини се актуализират за всяка учебна година с решение на ФС.

В практиката на ШУ са се наложили следните форми на участие на студентите в създаването на нови и актуализирането на съществуващите образователни програми и в усъвършенстването на организацията на учебния процес: а/ студенти и докторанти участват в заседания на катедрени и факултетни съвети, на които се обсъждат нови или актуализирани образователни програми; б/ като членове на АС студенти участват в обсъждането на образователната политика в заседания на Академичния съвет; в/ графикът за изпитите се съставя от груповите отговорници на курсовете след съгласуване с преподавателите по отделните дисциплини; г/ провежда се анкетиране на студентите относно мнението им за обучението по учебна дисциплина, като през акредитационния период становището си са заявили общо 3003 студенти; д/ проучва се мнението на студентите за проведената от тях студентска практика/стаж, което е задължителен елемент от документацията; е/ отчита се мнението на студентите за специалността, по която се обучават (през наблюдавания период са обработени и взети предвид данните от 3378 анкетни карти за завършващи студенти).

Участието на работодателите в процеса на изготвяне и обновяване на образователни програми, формирането на образователната политика и образователната дейност се изразява в следното: а/ провеждане на анкетни проучвания по Анкетна карта за работодатели, като за периода 201 потребители на кадри са изразили своята позиция по въпросите от анкетата; б/ задължително условие за утвърждаването на една нова или обновена програма е наличието на положителни становища и отзиви от страна на заинтересовани представители на бизнеса и професионалните организации, които за акредитирания период са 99; в/ участие на потребители на кадри при обновяване на учебни планове и програми Установи се, че в ОСЗ в такива срещи, специални заседания на КС, кръгли маси са взели участие 73 потребители на кадри; г/ проучване на мнението на потребители на кадри за теоретичната подготовка на студентите и съответствието ѝ на съвременното състояние на научното познание и професионалната практика в съответната професионална област са заявили във връзка с участието си като рецензенти и консултанти на дипломни проекти 31 потребители на кадри.

Практическото обучение на студентите в ШУ е заложено в учебните планове на специалностите от всички професионални направления. Провежда се под различна форма и с различна регулярност и продължителност, съобразно спецификата на конкретната специалност и поставените изисквания към обучението, особено при регулираните професии. За ефективното провеждане на практиките и стажовете университетът има сключени двустранни договори за сътрудничество с различни организации, институции, държавни учреждения, училища,

фирми, предприятия и др. **Към момента броят на сключените от ШУ договори за съвместна дейност, които осигуряват обучението в реална работна среда, е:** 76 договора с фирми, 22 договора със социални услуги, 14 договора с културни институти, 7 договора със сродни висши училища в страната, 87 договора със средни училища, 51 договора с детски градини и ОДЗ. Други 461 договора са подписани за участието на студентите в проектите Студентски практики (280) и Студентски практики – Фаза 1 (181). Степента на удовлетвореност на студентите от провежданите стажове се проучва чрез: а/ анкетни карти, които попълват студентите; б/ студентски отчети и доклади, които се представят след приключването на практиката или стажа.

По 2.1.5. Учебният процес в ШУ се организира и провежда по учебна документация за всяка специалност и ежегоден график, съобразно изискванията на чл. 39, ал. 2 от ЗВО. Учебната документация (включваща учебни планове и учебни програми) в структурно и съдържателно отношение осигурява реализирането на мисията, целите и задачите, формулирани в Стратегията за развитие на ШУ. Спазването на критериите за създаване на учебната документация се осигурява посредством: вътрешните университетски правилници /Правилник за устройството и дейността на ШУ, Правилник за структурата и организацията на процеса на обучение/, процедури /Процедура за разкриване на ново професионално направление / нова специалност от регулирана професия, нова магистърска или докторска програма, Процедура за разработване и актуализиране на учебната документация/ и работни инструкции на Университетската система за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството, които в пълна степен осигуряват съблюдаването на нормативните изисквания на ЗВО и на европейските изисквания /Инструкция за разработване, коригиране и утвърждаване на учебни планове, Инструкция за оформяне на учебни програми, Инструкция за оформяне на комплект за студента, Инструкция за оформяне на учебни програми за докторанти, Инструкция за изработване на индивидуален план за обучение на студенти/.

Учебната документация за всички специалности в ШУ е съставена по единен образец. Конкретните параметри на документацията са в съответствие със Системата за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на образованието и Наръчника по качеството на ШУ. **Учебните планове включват следните елементи:** задължителни дисциплини, определени по семестри; форма на оценяване; кредити, аудиторна (лекции, семинари, лабораторни упражнения, практически занятия) и извънаудиторна заетост с точно определен хорариум; избираеми дисциплини по семестри и по групи за всеки семестър; форма на оценяване; кредити, аудиторна (лекции, семинари, лабораторни упражнения, практически занятия) и извънаудиторна заетост с точно определен хорариум, като се предоставя възможност за избор от няколко предложени за съответния семестър дисциплини, обединени в тематични блокове; факултативни дисциплини, като е пояснено, че всеки студент има право да

избира и изучава факултативно всяка учебна дисциплина, преподавана в университета, независимо от факултета, в който се организира обучението; *начин на дипломиране* – писмен или комплексен държавен изпит, държавен практико-приложен изпит или защита на дипломна работа; *получена квалификация*; *дата и протокол от заседание на Академичния съвет, на който е приет учебния план*. **Квалификационната характеристика** е неразделна част от учебния план. В нея се обосновават предназначението на учебния план и целта на подготовката, посочват се компетенциите, които трябва да придобият студентите в резултат от обучението и възможностите за трудовата им реализация (съгласно Националния класификатор на професиите).

В учебните програми по отделните дисциплини се включват следните елементи: 1) извадка от учебния план – таблица, в която са представени аудиторната и извънаудиторната заетост със съответния хорариум и семестъра, в който се изучава дисциплината, видът на текущото и крайното оценяване и кредитите, които се получават за нея; използвани методи и средства на преподаване; 2) анотация на курса, определяща неговото съдържание, цел и основни задачи, връзката му с други учебни дисциплини; предварителни изисквания, свързани с достигнатото до момента равнище на знания в съответната област; очаквани резултати от изучаването на дисциплината в теоретичен и приложен аспект (знания, умения, компетентности); 3) тематичен план за лекционните, семинарните или лабораторните занятия, който определя обхвата на учебното съдържание; 4) библиография, в която е посочена основната и допълнителната литература в помощ на студентите, както и друго информационно и ресурсно осигуряване на лекционния материал и упражненията; 5) форми на самостоятелна подготовка и извънаудиторна заетост на студентите; 6) форми на текущ контрол; 7) изисквания за допускане до изпит; 8) описание на изпитна процедура; 9) критерии за оценяване на студентите и принципи за формиране на оценката и описание на различните съставляващи на оценяването, както и тяхната относителна тежест при формиране на окончателния резултат и при присъждането на кредитите. *Поради тези особености на учебните програми е необходимо да се увеличи броят на студентите, които да участват в тяхното изготвяне.* Съобразно Системата за натрупване и трансфер на кредити в ШУ и съответния правилник и инструкция, *кредитите в учебните планове се определят за цялата предвидена в учебния план студентска аудиторна и извънаудиторна заетост по задължителни, избираеми и факултативни учебни дисциплини в зависимост от своеобразието на всяка отделна специалност*, отразена в квалификационната характеристика и учебния план на съответната образователно-квалификационна степен. *Един кредит по учебните планове на специалностите в университета се присъжда за 30 часа студентска заетост, като делът на аудиторната заетост не може да бъде повече от половината.* Съотношението между аудиторната и

извънаудиторната заетост се определя в учебния план на специалността съобразно Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“. Присъждането на кредитите за дипломиране е в зависимост от образователно-квалификационната степен. В учебните планове на специалностите в бакалавърските и магистърските програми в ШУ основният дял от кредитите се присъжда за обучение по задължителните дисциплини, доколкото те формират между 65 и 75 % от учебната заетост. Между 25 и 30 % е средната тежест на кредитите за избираемите дисциплини и в двете ОКС. Кредити се присъждат и трансферират и във връзка с осъществена междуинституционална и международна мобилност в съответствие с критерии, описани за всеки отделен случай в Правилника за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити. *Присъждането на кредитите за дипломиране е в зависимост от образователно-квалификационната степен, съответно: 10 за „ОКС „бакалавър“ и 15 – за ОКС „магистър“.*

*Съотношението между видовете учебни занятия се уточнява в учебния план и съответства на спецификата на учебната дисциплина и дадената специалност. За специалностите от регулираните професии (каквато е специалността „Инженер в геодезията, картографията и кадастъра“ от ПН 5.7. Архитектура, строителство и геодезия) съотношението между теоретичния и практическия аспект в професионалната подготовка зависи от държавните изисквания и се определя в учебния план съобразно тях. В съответствие с Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“ (Обн. ДВ, бр. 89 от 11.11.2016 г., в сила от учебната 2017/2018 г.) е определен и хорариумът на практическите занятия в педагогическите специалности (от професионалните направления 1.2. Педагогика и 1.3. Педагогика на обучението по... . За всички останали професионални направления и специалности съотношението между часовете, предвидени за лекции, и часовете, предвидени за практически занятия (лабораторни, семинарни, проекти и др.) за една и съща дисциплина, се определя от характерния профил на специалността или магистърската програма, а също така от ОКС, в която се провежда обучението. **Делът на теоретичните курсове в учебния план не надвишава 40 %, т.е. между лекциите и упражненията (семинарни и лабораторни) е установено съотношението 40:60 %. Предвид спецификата на специалностите в редица случаи делът на практическите упражнения (СУ и ЛУ) е значително по-голям** – във всички чуждоезикови специалности той надхвърля 60%, като в специалност Приложна лингвистика (Английски език и руски език) достига 70.8%, в специалност Растителна защита – 53.96%, в магистърска програма Английска филология: Езиково обслужване на туризма и бизнеса – 88%, а в магистърска програма Софтуерно инженерство – 62.30%. Практическото обучение на студентите се осъществява и чрез различни форми на изнесено обучение и извънаудиторни дейности.*

Резултати от проверката по стандарт 2:

В ШУ „Еп. Константин Преславски” има изградена система за разработване, приемане, утвърждаване, изменение и обновяване на учебната документация, подчинена на университетската система по качеството. Разработването на учебната документация е съобразено с изискванията на университетските правилници, процедурите и работните инструкции на университетската система за осигуряване и оценяване на качеството. В процеса на изготвяне и обновяване на образователни програми активно се включват потребители на кадри. Полагат се специални усилия по отношение на практическото обучение на студентите. За всички професионални направления и специалности е приета и се прилага единна форма на учебен план, квалификационна характеристика и учебна програма, оформен съобразно утвърдени стандарти. Кредитната система се прилага в пълно съответствие с европейските, националните и институционалните нормативни изисквания, като Университетската система за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството следи за правилното разпределяне на кредитите, както и за определянето на съотношението между хорариумите за лекции, практически занятия и провеждането на студентските стажове и практики.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерий 3.1. Официално са приети методически стандарти за учебна документация (учебни планове и програми) и стандарт (процедура) за промени в учебната документация, които са свързани със стимулиране на мотивацията и ангажираността на студента в процеса на обучение.

По 3.1.1. Основните университетски документи, определящи стандартите за разработване, усъвършенстване и одобрение на учебната документация за образователно-квалификационните степени „професионален бакалавър”, „бакалавър” и „магистър” в ШУ са Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение и Процедурата за разработване и актуализиране на учебна документация. Налице са и необходимите инструкции с методически стандарти за учебната документация. Те са основен елемент от Системата за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на образованието в университета.

Университетските нормативни документи, регламентиращи процедурите за разработването на учебната документация в ОНС „доктор“, са Правилника за развитие на академичния състав в ШУ и Стандарта за обучение на докторанти. ***В следакредитационния период са разработени и утвърдени от академичния и факултетните съвети 459 броя документи (учебни планове, квалификационни характеристики и учебни програми) и са актуализирани 747 документа.***

Студентите и докторантите от ШУ се насърчават да проявяват активна роля в усъвършенстването на учебните планове и програми, седмична натовареност, изпитни процедури чрез прякото им участие във всички органи за управление: ОС, АС, ФС, Контролен съвет; чрез участието им в одиторските комисии и в университетските проекти по качеството; чрез работата им като студенти-демонстратори (като за периода на наблюдение от тази възможност са се възползвали 34 студенти); чрез участие в комисии за подготовка на учебна документация (30 студенти); чрез участие в комисии за подготовка на документация по процедури за акредитация и САНК (48 студенти и докторанти).

Отчитането на студентското мнение за учебния процес в ШУ се извършва чрез **анкетни карти**, които се обработват автоматично. От тях се получава ежегодна информация: за новоприети студенти; за завършващи студенти; за мнението на студентите за качеството на преподаването по учебна дисциплина; за дипломирани студенти; за преподавател (във връзка с атестирането му); за докторанти. През периода е проучено мнението на 1820 новоприети студенти; 3667 завършващи студенти, 3378 завършили студенти; 3003 студенти са взели участие в оценяването на обучението по учебни дисциплини; 174 докторанти са изразили мнение по проблемите на обучението в ОНС „доктор“.

При разработването и актуализирането на образователните програми и учебната документация в ШУ се проучва мнението на потребителите на кадри, което нормативно е осигурено с Процедура за разкриване на ново професионално направление/нова специалност от регулирана професия, нова магистърска програма и нова докторска програма. Мнението на работодателите се отчита въз основа на: анкетни проучвания; в рамките на съвместно участие в проектна дейност; при обсъждането на клаузите на договори за сътрудничество; при отчитането на участието на студентите в учебни практики и стажове и др. Във връзка с разкриването на нови и актуализирането на вече утвърдени образователни програми през периода на акредитация са анкетирани 201 потребители на кадри.

По 3.1.2. В ШУ има изградена организация за прилагане на съвременни форми на преподаване, която е обект на перманентен мониторинг. Тя е отразена в системата за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на образованието и академичния състав в ШУ, както и в основните приоритети на Стратегията за развитие на университета. Разработените и приети университетски нормативни документи в това отношение са: Правилника за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити, Наръчник по качеството и съответните Инструкции /Инструкцията за разработване на учебни програми, Инструкцията за оформяне на учебна програма/. В съдържанието на тези инструкции се откроява съобразяването на учебното съдържание с европейската образователна практика, неговата актуалност, съответствието

му на актуалното състояние на познанието в предметната област; използването на иновационни методи на обучение; визуализиране на ключови понятия и идеи; e'Learning; прилагане на интерактивни методи на преподаване и учене и формиране на учебна среда, която да стимулира активното овладяване на знания и умения чрез диалог, дискусия, презентация, изготвяне на есе, работа с електронни документи и др. *В това отношение Центърът за електронно обучение на ШУ играе съществена роля. Поддържа се информационен масив с актуални електронни учебници, учебни пособия и други учебни материали, както и научни издания в полза на студентите и докторантите. Създадени са условия и на практика активно се използват интерактивни форми на мултимедийни продукти.*

Налице е практика за поощряване на иновационните изследвания и иновационните резултати, която намира отражение в активното участие на студенти и докторанти в международни, национални и университетски проекти, във включване в учебния процес на голяма част от практико-приложните изследвания по тези проекти, в популяризиране на тези резултати на редица научни форуми, във високата публикационна активност на студентите и докторантите от университета, в активното им участие в художествено-творчески и спортни прояви и др.

По 3.1.3. Анализът и огласяването на резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване на постиженията на студентите, се извършват периодично при обсъждане на резултатите от семестриалните и държавните изпитни сесии (на равнище катедра – след всяка изпитна сесия; на равнище факултет и университет – при годишното отчитане на дейността); при процедурите по атестиране на преподавателите; при планираното анкетиране на студентите за качеството на обучението по учебни дисциплини (два пъти в годината в съответствие с Работната програма по качеството).

Обучението по профилиращите дисциплини е обезпечено с преподаватели със съответния профил и ниво на квалификация. При 9 от професионалните направления в ОКС „бакалавър“ и 11 ПН в ОКС „магистър“ профилиращите дисциплини са осигурени с преподаватели на I ОТД на 100 %. Като цяло е налице над 90 % осигуреност на тези дисциплини в рамките на всички професионални направления. В учебния процес се включват и водещи специалисти от практиката, които водят модули по отделни дисциплини или провеждат публични лекции. Профилиращите дисциплини са осигурени с учебници и учебни помагала с достъпна, актуална и съответстваща по съдържание учебна литература.

Нормативно провеждането на практическото обучение е осигурено с Инструкция за организация и провеждане на професионално-практическата подготовка на студентите от ШУ и с редица вътрешни Правила за провеждане на производствени практики и преддипломен/производствен стаж и Правила за провеждане на теренни практики и изнесени обучения, утвърдени от отделни факултети. Налице е осигуреност на всички

практически занятия с необходимата документация: указания и образци на документи. Студентите от ШУ се включват активно в национални образователни проекти и проекти с насоченост към практическото обучение на студентите.

По 3.1.4. Оценката на резултатите от процеса на обучение по отделните дисциплини от учебния план и присъждането на кредити в ШУ се осъществява в съответствие със следните нормативни документи: *Правилник за структурата и организацията на процеса на обучение, според изискванията на Системата за проверка и оценяване на знанията и уменията на студентите (Балово-рейтингова система), Правилник за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити и инструкции (Инструкция за оформяне на правила за провеждане на писмен/устен семестриален изпит, Инструкция за провеждане на държавни изпити) и ясни правила за обезпечаване на максимална прозрачност при всички видове оценявания на студентите, които са публично достъпни на сайта на университета*

По 3.1.5. ШУ има изградена система за разглеждане и удовлетворяване на студентски искания за усъвършенстване качеството на учебния процес, в това число и на официално постъпили жалби чрез запознаване на студентите с техните права и задължения (разписани в Правилника за устройството и дейността на ШУ /Гл. IV Академична общност, чл. 36/, в Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение, в Правилника за прилагане на системата за трансфер на кредити), с административните структури и техните ангажименти, нива на отговорност и правомощия, свързани с решаването на различни студентски въпроси, както и чрез пълноценното използване на механизма на взаимодействие, заложен в практиката на курсовото ръководство (в Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение Гл. 12. Административно и финансово обслужване на студентите е разписан механизмът на взаимодействие между академичното ръководство, обучаващите звена и студентите с посредничеството на курсовия ръководител, неговите функции и отговорности). **В ШУ има утвърдена процедура за разглеждане на студентските заявления и жалби.** Правилникът за структурата и организацията на процеса на обучение в ШУ, раздел Административно и финансово обслужване на обучението (чл. 103) представя процедурата за работа с постъпили жалби на студенти. правилници и цялата необходима информация за функционирането на официалната процедура за разглеждане на студентски жалби в ШУ са публично достъпни на сайта на университета.

Резултати от проверката по стандарт 3:

В Шуменския университет „Еп. Константин Преславски“ има приети методически стандарти за учебна документация. В университета е изградена система за включване на постиженията от

научноизследователската дейност на преподавателите и за прилагане на съвременни образователни технологии в учебния процес. Ефективно се използват възможностите на извънаудиторните форми за работа със студентите за изграждане у тях на необходимите компетентности, осигуряващи бърза адаптация към професионалната среда. Провежда се практическо обучение, като се използват изградените партньорства за провеждането му в реална работна среда. Изработена е система от мерки, които стимулират преподавателите към прилагане на иновативни подходи в образователния процес.

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И СЕРТИФИЦИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешно-нормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата - от приема на студентите включително до тяхната професионална реализация.

Политиката по качество на ШУ „Еп. Константин Преславски“ обхваща всички етапи от обучението на студентите и докторантите: от „входа“ (приема) до „изхода“ на образователния процес и последващата им професионална реализация. В съответствие с нея са разработени, приети и оповестени документи, които очертават „жизнения цикъл“ на студента и докторанта, и са изградени административни структури за организация, управление и контрол на образователните дейности.

По 4.1.1. Основен източник за информация за академичната общност, в това число и за студентите и докторантите, е сайтът на университета. През 2016 г. е стартирана мобилна версия на сайта, която е с адаптивен дизайн. Чрез нея освен за студентския си статус, студентите могат да се осведомят за разписа на учебните занятия и графика на изпитната сесия, да получат важна за тях контактна информация. Ежегодно се изготвят и информационни пакети. Съдействие за оформянето на информационния пакет оказват ръководителите на структурните звена и Центърът за международно сътрудничество, който съдейства за оформяне на версията на сайта на английски език. Чрез информационния портал обучаемите могат да проверят своя студентски статус, а докторантите набавят информация предимно от специализираната страница Докторанти на сайта на ШУ, както и от раздел Докторски програми към страниците на всички факултети. **Констатира се че, на базата на изградения Център за обучение на докторанти може да се създаде Докторантско училище, което да координира обучението на докторантите от университета.**

Използват се и други медийни канали за информиране на студентите: регионалните и националните медии, онлайн издание на Университетския медиен център Unimedia, учебния информационен портал Академос, както и чрез фейсбук страницата на университета. *Други форми за информиране на студентите са срещите, провеждани в началото на всяка учебна година от деканските/директорските ръководства, които запознават*

студентите с възможностите, които предоставя факултетът/Колежът за професионалното им изграждане. *С посредничеството на Центъра за кариерно развитие се организират срещи с потребители на кадри.* Осигуряват се срещи с представители на институциите, в които се провежда практическо обучение (базови детски градини и училища, учители-наставници, директори и служители на регионални и общински базови институции и др.).

Центърът за кариерно развитие и Центърът за международно сътрудничество, факултетите /Колежът и катедрите *обявяват на информационни табла* предстоящи допълнителни форми за квалификация, специализации, обучение в ОКС “магистър” в наши и чуждестранни висши училища, програми за студентска мобилност, форми на сътрудничество с чуждестранни университети.

Чрез своето представителство в органите за управление на различни равнища студентите получават възможност да поставят проблемите си и да търсят разрешаването им, както и да получат своевременна информация за вземането на управленски решения, които засягат студентската общност.

ШУ е член на Европейската асоциация на университетите (EUA), Асоциацията на балканските университети (BUA), на Асоциацията на Евразийските университети, а след подписване на рамков договор с Държавния институт за руски език „А.С. Пушкин“, е част и от партньорската мрежа на Института, включваща 114 институции от над 50 страни. В рамките на договора е подписано и споразумение за обмен на студенти с цел обучение и практика. *През 2018 г. в такъв обмен се включват 2 студенти от магистърски програми Лингвистика и превод и Езиково обслужване на туризма и бизнеса.*

Университетът поддържа добри международни взаимоотношения с чуждестранни образователни институции, развивани в рамките на програма Еразъм+, в контекста на разработване на международни проекти или в рамките на двустранно сътрудничество. ***Към момента ШУ има сключени 58 действащи договора с университети от 16 страни за мобилност с цел обучение на студенти и докторанти и мобилност с цел преподаване и обучение на преподавателския и административния състав, като 19 от тях са сключени през наблюдавания период.***

Увеличен е броят на действащите договори, чрез които академичната общност на ШУ има възможност да осъществява международна научноизследователска и художественотворческа дейност – в края на 2018 г. те са 77 действащи договора (за сравнение към 2013 г. действащите договори са били 47) със 76 чуждестранни университета/организации, като само в периода 2015-2018 г. са подписани 27 двустранни споразумения за сътрудничество в областта на науката и образователната политика.

ШУ работи активно с Германската служба за академичен обмен (DAAD) и българо-американската комисия за образователен обмен „Фулбрайт“, в

резултат на което през 2017 г. в рамките на двустранните договори 1 студент участва в международен уъркшоп с образователно пътуване до Будапеща, 2 преподаватели и 2 студенти през 2015 г. в Потстдам, а 4 студенти през 2016 г. 4 студенти от ШУ са участвали в езикова практика в гр. Сочи (Русия) по договора за партньорство с Кубанския държавен университет.

Увеличен е броят на мобилностите с цел обучение от 70 (за периода 2009-2013 г.) до 141 (за периода 2014-2018 г.). Студентските мобилности с цел практика са увеличени от 3 (за периода 2009-2013 г.) на 55 (за периода 2014-2018 г.). Сравнителен анализ не би могъл да се направи, тъй като този тип мобилност е включен в програма Еразъм след 2013 г. **Реализирани са и 193 мобилности на студентите извън програма Еразъм+** (т.е. 38,6 изходящи студентски мобилности на година) са свързани с участието в международни форуми, обучения и семинари, дейности по проекти, стажове, състезания, спортни и художественотворчески изяви и др. **Реализирана е и входяща студентска мобилност на 56 студенти с цел обучение, на 6 студенти с цел практика и на 38 студенти и докторанти във връзка с участие в изложби, конференции, спортни събития.**

По 4.1.2. В ШУ има изградена и регламентирана ефективно функционираща система за приобщаване на студентите и докторантите към академичната общност, както и за административно обслужване, подпомагащо тяхното обучение. Академичното и административното обслужване, подпомагащо обучението на студентите, е регламентирано в актуални нормативни документи: **Правилник за устройството и дейността на ШУ, Правилник за структурата и организацията на процеса на обучение, Правилник за развитие на академичния състав, правилниците на ОСЗ и на обслужващите звена на университета, на Студентския съвет и на Етичната комисия.** Административните услуги за студенти и преподаватели са достъпни онлайн и в реално време посредством разработената и внедрена **Вътрешна информационна система за административно обслужване.** Организацията на приема и обучението в ШУ се осъществява въз основа на **Правилник за прием на студенти след завършено средно образование (за ОКС „професионален бакалавър“ и ОКС „бакалавър“)** и **Правилник за прием на студенти след завършено висше образование (за ОКС „магистър“).** Процедурата по приема и зачисляването на докторантите е подробно разписана в **Правилника за развитие на академичния състав в Шуменския университет.** **За приемането на лица, обучавани или завършили чуждестранни висши училища, за продължаване на образованието им в университета, се прилага процедура, регламентирана в Правилник за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища в ШУ „Еп. К. Преславски“, който е в съответствие с държавната наредба от 2011 г. В университета са разработени и перманентно се актуализират документи, подпомагащи обучението и развитието на студентите.** За

наблюдавания период са разработени 33 документа и са актуализирани други 47 с цел хармонизиране на вътрешно нормативната база с националните регулативни документи, прецизиране и допълване на текстовете за оптимизиране на дейностите по мониторинг и управление на университета. Обучението на докторантите и в трите форми (редовна, задочна и на самостоятелна подготовка) се осъществява според Стандарт за обучение на докторанти, утвърден от АС на Шуменския университет (Протокол № 11/22.07.2011 и актуализиран с решение на АС (Протокол №4/15.12.2016). За всяка докторска програма е разработен Общ учебен план. Обучението на всеки докторант се осъществява по Индивидуален учебен план, който се изготвя по образец, утвърден в Стандарта за обучение на докторанти, и е съобразен с научноизследователския профил на конкретния дисертационен проект. В следакредитационния период в ШУ са приети за обучение 230 докторанти в 52 докторски програми в три форми на обучение. По данни от университетския регистър броят на обучаваните докторанти през наблюдавания период е 337, докато в предходния акредитационен период е отчетено обучението на 148 докторанти. Увеличението е с 56.1%.

В ШУ е развито тюторството, като се прилага практиката на курсовото ръководство. В сайта са обявени и всички правилници и процедури за улесняване достъпа на студенти и докторанти до информацията в тях. На студентите и докторантите в ШУ е осигурено представителство във всички органи за управление на институцията. За студентите са осигурени са часове за консултации с всеки преподавател, заложен в неговия индивидуален план. Студентите получават експертна помощ от катедрените и факултетните Еразъм+ координатори и от служителите в Центъра за международно сътрудничество. Получават и подкрепа, в това число и финансова за реализиране на мобилности с цел специализация, участие в проектна дейност, научни форуми, художественотворчески и спортни прояви. В университета са създадени условия на студентите да придобиват втора или нова специалност в рамките на обучението по една образователна степен, да преминават от една форма на обучение в друга, да придобиват по-висока образователна степен, да завършват предсрочно своето обучение при изявено от тях желание, да се преместват в друго висше училище, факултет и специалност, да прекъсват обучението си и да го продължават след това, да избират преподавател, когато обучението се води от повече от един преподавател. Осигурени са възможности за облекчен режим на посещение на занятията, за обучение по индивидуален план, за свободен достъп до спортна дейност и до фондовете на университетска библиотека, за достъп на студентите и докторантите до уеб-базирани електронни ресурси, установени са практики за подпомагане на обучението и интегрирането на студентите в неравностойно положение и със специални образователни потребности.

По 4.1.3 Възможността за включване на студентите и докторантите в научноизследователска дейност е гарантирана от

вътрешно университетските правилници и стандарти: Правилник за устройството и дейността на ШУ „Еп. К. Преславски“, Правилник за организацията и управлението на НИХТД в ШУ „Еп. К. Преславски“, Система за организация, провеждане, класиране и отчитане на проектите, участващи в конкурса за финансиране от средствата, целево отпуснати от държавния бюджет за научноизследователска и художественотворческа дейност на ШУ и Годишния план за научноизследователската и художественотворческата дейност на катедрите, ОСЗ и университета.

Научноизследователската дейност на студентите и докторантите се осъществява чрез включването им в изследователски екипи на научни и образователни проекти, чрез създаване на научни, проблемни и творчески групи, ръководени от опитни изследователи и творци от преподавателския състав на университета, чрез включване на обучаемите в научни семинари на катедрите, изследователските центрове и лаборатории, чрез реализиране на участие в организираните студентски и докторантски научни сесии и др. **Констатира се, че за наблюдавания период е увеличено участието на студенти и докторанти в проектна и научноизследователска дейност. За периода 2014/15 – 2018/19 г. в 223 вътрешно университетски проекта са участвали общо 1333 студенти, а 501 докторанти са реализирали участие в 175 от тези проекти. 555 са участията на студентите в 15 международни проекта, в 14 от които ШУ „Епископ Константин Преславски“ участва като партньор. Докторантите са реализирали 34 участия в 16 международни проекта, 14 от които – с прякото участие на университета. Реализирани са също 226 участия на студенти в 16 национални проекта, като 119 от участията са в 11 проекта с прякото участие на Шуменския университет. При докторантите участията в национални проекти са 99, реализирани в 21 национални проекта, като 85 от участията са в 14 национални проекта с прякото участие на ШУ като член на национални консорциуми или пряк бенефициент. Установи се, че е увеличен ръстът на участията на 1 обучаем от 3.82 на 9.5. на участията на студентите и докторантите в национални и международни проекти по отношение на общия брой участия в проекти. В наблюдавания период участията в национални и международни проекти са 913, като делът им е 33.2 % от общия брой участия. Студентите са реализирали 727 участия в научни форуми – 680 в страната и 47 участия в чужбина. Докторантите са презентирали резултатите от своята научноизследователска дейност, като са изнесли 433 доклада в страната и 71 доклада в чужбина. Участието на студентите с доклади в научни форуми е нараснало в абсолютно изражение от 605 на 721, което е увеличение с 19.1%. Участието на докторантите е нараснало от 303 на 507, което е нарастване с 67,3%. Делът на студентските и докторантските участия спрямо общия брой студенти и докторанти за периода е 3.79. Делът на това участие, отчетен при предходната акредитация, е 2.36, което означава нарастване от 60,6%. Студентите имат 679 публикации, като 138 от тях (20,3%) са в издания, реферирани и индексирани**

във вторични бази данни; 29 (4,27%) са в издания с IF (WofS) и SJR (Scopus) и 512 – в нереферирани издания с научно рецензиране. **Докторантите са реализирали общо 548 публикации, като 135 (24,6%) от тях са в издания, реферирани и индексирани във вторични бази данни; 62 (11,3%) са в издания с IF (WofS) и SJR (Scopus) и 351 – в нереферирани издания.** Най-голям брой публикации в реферирани издания са реализирали студентите и докторантите от Факултета по технически науки и Факултета по математика и информатика. Част от публикациите без реферирание и индексирание са в издания в чужбина. За студентите такива са 18, а за докторантите – 27 публикации. **За наблюдавания период се констатира нарастване на студентските публикации е със 189 (38,6%) от 490 на 679, а на докторантските – със 114 (26,2%) – от 434 та 548.** Относителният дял на реализираните публикации е увеличен от 2.55 на 3.79, или с 48.6%.

Общо за наблюдавания период студентите и докторантите от ШУ са реализирали 894 участия в 124 художественотворчески прояви и 1094 участия в 68 спортни прояви в страната и чужбина. В 100 изложби, 16 от които – в чужбина, са се включили 1167 студенти, в 12 пленери са участвали 124 студенти. Сто тридесет и осем са музикално-сценичните изяви, в които са взели участие 716 студенти. В спортните събития (100 на брой) са участвали 1576 студенти.

По 4.1.4. В ШУ са създадени условия за осъществяване на международна мобилност. Редът и организацията на процедурата по признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища се регламентират от Правилника за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища. Работи се в сътрудничество с мрежата от Национални информационни центрове за академично признаване и мобилност ENIC-NARIC. **През периода са осъществени 29 процедури за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, като кандидатите продължават образованието си в магистърски и докторски програми на ШУ.**

До 2017 г. вътрешната нормативна база за академичното признаване на периоди на обучение и практика в чужбина включва: Правилник за структурата и организацията на процеса на обучение в ШУ, Правилник за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища (2012, последна актуализация 2017); Система за натрупване и трансфер на кредити (2008); Инструкция за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити (2012); Инструкция за признаване и трансфер на кредити от други висши училища или специалности (2013). За оптимизиране на дейностите, свързани с прилагането на системата за трансфер на кредити, за конкретизиране и прецизиране на отделните процедури, е разработен **Правилник за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити в ШУ, в който са разписани подробно процедурите, свързани с натрупването и трансфера на**

кредити при обучение в други висши училища в страната и чужбина. Разписани са административните структури, реализиращи дейностите по признаване и трансфер на кредити, както и свързаните с тях отговорности. Реализирането на студентската мобилност се ръководи от съответни органи на различни равнища: на университетско равнище е Центърът за Международно сътрудничество, който е на пряко подчинение на Ректора и се наблюдава от зам.-ректора по научноизследователска дейност и институционален Еразъм+ координатор, към всяко ОСЗ работят комисии за признаване и трансфер на кредити. *През наблюдавания период са били разгледани и утвърдени 218 комплекта документи, свързани с признаване на периоди на обучение в чуждестранни висши училища и 167 комплекта за признаване на периоди на обучение в други български висши училища.*

По 4.1.5. В ШУ е изградена система за събиране на информация за завършили студенти. Тя е отразена в Системата за наблюдаване, оценяване, поддържане и управление на качеството на обучението и академическия състав в ШУ „Епископ К. Преславски” - раздел втори „Стратегия за наблюдение и оценяване на качеството на образованието – обекти на наблюдение и оценяване”, т. 6 „Резултати от обучението – реализация и кариерно развитие на завършилите Шуменския университет – анализ на изхода. Сред индикаторите за оценка на резултатите от обучението в Системата се утвърждават: нивото на заетост на завършилите, установено чрез анкетни проучвания; нивото на удовлетвореност на работодателите от професионалната компетентност и адаптивност на специалистите, завършили ШУ и ефективно поддържане на Алумни. Инструментариумът за набиране на данни за завършили студенти е представен в Наръчника по качеството на образованието, раздел 5. Изисквания към управлението на качеството на обучението и раздел 6. Инструментариум за оценяване и поддържане на качеството на образованието. Разработена е Методика за провеждане на емпирични социологически изследвания по качеството на образованието и академическия състав.

В ШУ функционира Център за кариерно развитие, в който се извършва регистрирането на реализацията на завършилите студенти и докторанти. Създадена е административна система за регистриране на реализацията на завършилите студенти и докторанти, която включва: 1) анкетиране на завършили студенти за реализацията им и 2) поддържане на регистър на възпитаниците на университета. **Общият брой на дипломираните студенти през последните 5 години е 8 604, като за периода 2015-2018 г. по пътя на емпирично социологическо изследване на принципа на отзовалите се е събрана информация за реализацията на 3 378 завършили студенти, попълнили електронни анкетни карти за дипломирани студенти. Проследява се и професионалната реализация на докторантите.** През наблюдавания период са защитили дисертация 147 докторанти. От общия брой на защитилите 147 докторанти 77, или 52.4%, са в редовна форма на обучение. Деветдесет и четири (94) или 79,7% от тях са

защитили дисертацията си през първата година след отчисляването си. *След защитата на докторската дисертация една значителна част от придобилите ОНС „доктор“ се реализират като преподаватели в Шуменския университет – за периода от 147 докторанти, които са защитили дисертации, 47 докторанти са спечелили конкурс за заемане на длъжността „гл. асистент“.* Други от тях намират своята реализация на различни постове в държавната администрация, в други висши училища, както и в системата на училищното образование.

Резултати от проверката на стандарт 4:

В ШУ „Еп. К. Преславски“ има публично достъпна информация за приема, обучението и дипломирането на студентите. Създадена е организация по отношение приема и обучението на чуждестранните студенти и докторанти, чийто брой е увеличен през изминалия период. Изградена е организация за развитие на възможностите за вътрешна и външна мобилност на студентите, като е налице процедура за трансфер на кредити при осъществена мобилност. Сключени са както договори по програма „Еразъм+“, така и по двустранно сътрудничество. Стимулира се включването на студенти и докторанти в изследователски проекти, участие в научни семинари и конференции, публикационна активност, в художественотворческата и спортната дейност. Докторантите ежегодно получават финансова помощ за научноизследователската си дейност. Разработена е система за проследяване на реализацията на студентите и докторантите. *Констатира се че, на базата на изградения Център за обучение на докторанти може да се създаде Докторантско училище, да координира обучението на докторантите от университета.*

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. ВУ има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, която е част от стратегията за развитие на институцията. Профил и квалификация на преподавателския състав.

По 5.1.1. *ШУ има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, която е част от общата стратегия за развитието му за периода 2016 – 2025 г.* В допълнение са разработени вътрешни нормативни документи като: *Правилник* за развитието на академичния състав, *Стратегия* за развитие на научноизследователската и художественотворческата дейност, *Стратегия* за интернационализация, *Институционална програма* за действие по програма Еразъм+, *Система* за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на обучението и на академичния състав и др.

В началото на 2019 година академичният състав на ШУ се състои от 351 преподаватели на трудов договор. От общия академичен състав, броят на хабилитираните преподаватели е 200, съответно 56,98%. От тях професорите 70 - с научна степен дн са 24 - 16,3%, д-р са 44 - 14,4%, без научна

степен са 2 - 0,9%. **Доцентите са 130** - с научна степен дн са 3-1,5%, д-р са 127-66,3%, без научна степен е 1 – 0,5 %. **Броят на нехабилитираните преподаватели е съответно 151- 43,02%**. От тях гл. ас. д-р са 62- 17,7 %, ас. д-р 12- 3,42%, ас. са 21 – 5,98%, старши преподавател д-р - 4, старши преподавател 14 - 3,99%. **Съответно на I ОТД работят 309 преподаватели-88,03%, а на ПОТД 42-11,97%**. От тях хабилитираните съответно са на I ОТД 180- 90%, а на II ОТД -20-10%. От тях професори на I ОТД 58-29%, на II – 12-6%. Доценти- 122 на IОТД – 61% и 8 на II ОТД – 4%. От нехабилитираните преподаватели 129 са на I ОСТ – 85,4%, а 22 са на II ОСД -14,6%. **От всички нехабилитирани преподаватели 89 са с научна и образователна степен д-р, което съответно е 58,9%.** **Хоноруваният състав** се утвърждава за всяка учебна година според нуждите на отделните направления. Той обхваща пенсионирани преподаватели, докторанти и доктори на университета, колеги от други висши училища в региона, както и специалисти от бизнеса. **Към 2019 учебна година хоноруваният преподавателски състав наброява 175 преподаватели**, сред които 53 хабилитирани преподаватели (предимно преподаватели, които продължават да работят и след пенсионирането си), 14 от които – доктори на науките; 71 асистенти, от които 19 - асистенти с ОНС „д-р“, като голяма част от тях са възпитаници на ШУ с успешна реализация; 9 са преподаватели от други висши училища, както и 9 студенти-демонстратори. Сумарно **средната възраст на хабилитирания състав на ШУ е около 50 г.**, а на нехабилитирания – около 40 г. В периода значително е намалял относителният дял на академичния състав над 65 години поради пенсиониране на преподаватели, придобили право на пенсия по КТ и ЗВО. *Колежът в Добрич* разполага с 18 преподаватели, от които 4 са професори, 2 доценти, 4 гл. ас. д-р, ас. - 2 и 3 преподаватели. *ДИКПО във Варна* разполага с 4 професори, 2 доценти 2 гл. ас. д-р, 1 асистент и 5 преподаватели – общо 14 .

Установи се, че към 01.01.2019 г. общият брой на преподавателите е намалял с 10.7% (от 393 на 351), като основна причина за това е намаляването на броя на главните асистенти без докторска степен на ОТД (83 в края на предходния акредитационен период). Почти е непроменен броят на хабилитираните преподаватели – 200 при 202 в началото на акредитационния период. **В динамиката на преподавателския състав през наблюдавания период се открояват следните положителни тенденции:** увеличен е броят на нехабилитирания състав със степен „доктор“ – от 62 на 89, което е ръст от 30.3 %.Съотношението хабилитиран: нехабилитиран академичен състав се променя от 51,4% : 48,6% на 56,9% : 43,1% в полза на хабилитирания състав. Процентът на нехабилитирания състав със степен „доктор“ спрямо общия брой на преподавателите в университета се увеличава от 15,8% на 25,4%, като процентът спрямо общия брой на нехабилитирания състав се променя от 33,5% на 58.9%. В преподавателския състав се отбелязва присъствието на 11 преподаватели и 4 старши преподаватели с ОНС „доктор“. Положителна е тенденцията, която бележи увеличение от 172 на 180 броят на хабилитираните преподаватели на I ОТД,

за сметка на хабилитираните преподаватели на II ОТД, които намаляват от 30 на 20. Процентното съотношение между хабилитираните преподаватели на I и тези на II ОТД се променя от 85,2% на 90% в полза на преподавателите на I ОТД. За сметка на това се увеличава броят на нехабилитираните преподаватели на II ОТД, като техният относителен дял се повишава от 1% на 14,6%. Тази динамика е свързана със стремежа на университета за привличане на докторанти, млади и перспективни преподаватели от професионалните среди и от други висши училища, както и със стремежа към повишаване на качеството на обучението чрез неговата индивидуализация.

Спазено е и изискването по чл.17, ал. 2, т. 2 от ЗВО, според което 70 % от лекционните курсове се четат от хабилитирани преподаватели. Хабилитираните преподаватели на I ОТД обезпечават над 85% от лекционните курсове в ОКС „Бакалавър. При магистърските програми осигуреността надхвърля 90%, а в 6 от професионалните направления е 100%. Лекциите в профилиращите дисциплини в 90% за всички професионални направления също се водят от хабилитирани преподаватели на ОТД.

По 5.1.2. Осигуряването на преподавателски състав с необходимия академичен статус и изследователски профил е един от стратегическите приоритети на ШУ. Процедурите за заемане на академични длъжности и за развитието на академичния състав се осъществяват в съответствие с националната и вътрешноинституционалната нормативна база. Процедурите са публични, като информация за тях се публикува в сайта на университета. Финансовото обезпечаване на преподавателската, научноизследователската и художественотворческата дейност се осигурява от държавна субсидия и от такси за обучение собствени приходи. Значителна част от приходите са трансфери по проекти. Закупуват се учебни материали и техника, необходими за организацията на учебния процес. Подборът и развитието на академичния състав е планомерен и непрестанен процес. За целта ежегодно се провеждат прегледи относно осигуряването на образователните програми с преподавателски състав в отделните специалности. Във връзка с резултатите от проведения мониторинг се планират бройките за прием в акредитираните докторски програми. Освен това, при годишното планиране на научноизследователската дейност на катедрите, се планират и процедурите за кариерно развитие на академичния състав или за обявяване на конкурс за заемане на академична длъжност. **В наблюдавания период за акредитация са проведени и успешно приключили 232 конкурса за заемане на академични длъжности. Преобладаващи са конкурсите за заемане на академичната длъжност „доцент“.** Процедурите за научно израстване – придобиване на ОНС „доктор“ и научната степен „доктор на науките“ са отразени в съответните вътрешни нормативни документи. **За периода 2014-2018 г. ОНС „доктор“ са придобили 105 преподаватели от университета (средно 20 годишно), а научната степен „доктор на**

науките“ – 16 (3 средно годишно).

В ШУ са създадени са благоприятни условия за кариерно развитие на преподавателите. Шуменският университет прилага многоаспектна система за атестиране на преподавателите и съвкупност от материални и нематериални стимули. За реализиране на научното израстване на младите преподаватели е предвидено и се поощрява използването на различни форми за след-докторска специализация и изследователска дейност. На преподавателите се предоставя възможност за творчески отпуски, специализация и работа в чужбина, регламентирани в съответния правилник. **През наблюдавания период 31 преподаватели са се възползвали от тази възможност, от които 7 са специализирали в страни от ЕС.**

Публикационната активност на преподавателите се стимулира чрез създадения с решение на АС специален Фонд „Подкрепа за издаване на публикации в издания с импакт фактор (IF) и импакт ранг (SJR)“. Удовлетворени са 28 заявки за стойност над 10 000 лв. Осигурена е възможност за публикуване на научни трудове, монографии, учебни пособия, автореферати и др. **През периода със средства на ШУ и ОСЗ са издадени 171 монографии, учебници и учебни пособия.**

Шуменският университет подпомага популяризирането на научните резултати чрез организиране на научни форуми и финансова подкрепа за участието в научни форуми на други институции. **През наблюдавания период университетът е организатор и съорганизатор на 59 международни, 32 национални и 48 мероприятия.**

През наблюдавания период е подобрена квалификацията на преподавателите в ШУ, които се включват в организирани обучения по разнообразна тематика в различни форми. През периода 2015-2018 г. са организирани 21 курса за обучение по чужд език - подготовка по английски, немски и руски език са получили общо 171 преподаватели, 25 служители и 36 докторанти. Преподаватели са участвали и във форми за повишаване на квалификацията, организирани от други организации в страната и чужбина – реализирани са 356 участия в 117 мероприятия.

По 5.1.3. В ШУ се насърчава обменът на преподаватели с други висши училища и научни организации с цел преподаване и научни изследвания: подписани договори за съвместна дейност с 12 института на БАН. В рамките на тези споразумения докторанти от ШУ се обучават в институти на БАН, консултират се и ползват базата на БАН за своите изследвания. Изследователи от БАН участват в обучението на студенти и докторанти в ШУ; Националният военен университет, с университет „Проф. д-р Асен Златаров“, с Технически университет Габрово, с НВА „Г.С. Раковски“. По поръчка на Министерство на отбраната е подготвена документация за съвместно обучение от учебната 2019/2020 г. с Факултет по артилерия, ПВО и КИС на НВО на студенти и курсанти по регулирана специалност „Инженер в геодезията, картографията и кадастъра“. **Към момента Шуменският**

университет има сключени 58 действащи договора с университети от 16 страни за мобилност с цел обучение на студенти и докторанти и мобилност с цел преподаване и обучение на преподавателския и административния състав, като 19 от тях са сключени през наблюдавания период.

Университетът има 77 действащи договора за двустранно, като 27 от споразуменията са сключени през наблюдавания период. ШУ активно взаимодейства с германската служба за академичен обмен DAAD, с американската комисия за образователен обмен „Фулбрайт“, с фонд „Русский мир“, с Полския културен институт, Унгарския културен институт, Институт „Конфуций“. Част е от национални изследователски консорциуми, участващи в европейски изследователски инфраструктури. В рамките на изпълнението на 13 международни и 14 национални проекта и програми през наблюдавания период са изградени партньорства със 113 чуждестранни и 96 национални институции. Във връзка с изпълнението на проектите са реализирани 91 преподавателски мобилности.

В рамките на програма Еразъм+ нараства изходящата преподавателска мобилност. Забелязва се ръст в преподавателските мобилности с цел преподаване –увеличили са се от 110 на 150, което е нарастване с 36.4 %. Забелязва се увеличаване и на преподавателската мобилност с цел обучение – 36 през целия период.

Реализирана е и мобилност извън програма Еразъм+. През наблюдавания период 5 преподаватели от ШУ работят като лектори по български език, литература и култура в чужбина. Преподавателска мобилност е реализирана и в рамките на участието на представители на академичната общност на ШУ в международни проекти и членства в престижни международни организации – общо 118 мобилности за периода. Реализирани са и 32 мобилности от страна на академичните ръководства на университета и отделните факултети за обсъждане на проблемите на двустранното сътрудничество с университетите-партньори в Турция, Румъния, Украйна, Полша, Унгария, Словакия, Германия и др. **Входящата мобилност извън програма Еразъм+ (210 мобилности)** е свързана с реализиране на дейности по договори за двустранно сътрудничество, разработване на международни проекти, участие в научни форуми и художественотворчески изяви. През наблюдавания период преподавателите от ШУ са реализирали 466 мобилности, свързани с участие в международни научни форуми, 4 мобилности, свързани със спортни изяви, 39 мобилности, свързани с художественотворчески прояви, в това число 34 изложби в чужбина. **В периода 2014 – 2018 г. входящата преподавателска мобилност с цел преподаване включва 78 души.**

По 5.1.4. В ШУ функционира система за атестиране и стимулиране на преподавателския и административния състав. Атестирането се осъществява по общо-университетски стандарт и утвърдена процедура на базата на Правилника за атестиране на

академичния състав в Шуменския университет, който през настоящия акредитационен период е актуализиран три пъти. Органи на атестирането са: 1) Атестационни комисии във факултетите /Колежа/ Департамента, които са изборни органи с мандата на факултетските съвети. Те работят по ежегодно актуализиран график, а документацията от атестирането се съхранява в отдел „Човешки ресурси“; 2) Централна атестационна комисия, която е изборен орган с мандата на Академическия съвет.

Хабилитираните членове на академичния състав се атестират на всеки 5 години преподавателска дейност, нехабилитираните – на всеки 3 години въз основа на индивидуални комплексни оценки по три групи критерии: учебно-преподавателска дейност; научноизследователска и/ или художественотворческа дейност; административно-организационна дейност. **През периода на наблюдение са атестирани 72 хабилитирани и 92 нехабилитирани преподаватели.**

Критерий 5.2. Научноизследователска, художествено-творческа и спортна дейност на академичния състав и участието на обучаваните в тази дейност.

По 5.2.1. В ШУ действа добре структурирана система от вътрешни нормативни документи, регламентираща научноизследователската и художественотворческата дейност (НИХТД), която се ръководи от Комисия по научноизследователската и художественотворческата дейност в съответствие с нейния Правилник. Планира се и се отчита всяка година въз основа на ежегодно актуализирани методически стандарти: Инструкция за годишен план за НИХТД и Инструкция за разработване на отчет за НИХТД. В дейността си всеки член на академичната общност може да разчита на експертна подкрепа и помощ от Центъра за проектна дейност, Центъра за трансфер на технологии, Центъра за международно сътрудничество и Фонда „Подпомагане на публикациите в издания с IF и SJR“. Защитата на интелектуалната собственост и възможността за трансфер на получените резултати в практиката се регламентира от Правилника за управление на интелектуалната собственост на ШУ „Епископ К. Преславски“.

Материално-техническата база за научни изследвания в Шуменския университет включва 2 университетски и 10 факултетски научни центъра със статут на обслужващи звена, 27 специализирани лаборатории във Факултета по Природни науки, 10 във Факултета по технически науки, 6 във факултета по математика и информатика и 2 в ПФ. Научноизследователските лаборатории притежават уникално оборудване на съвременно ниво. Сред нововъведенията са откритата през 2016 г. Астрономическа обсерватория на Шуменския университет, Лаборатория по безразрушителен контрол; Лаборатория по анализ на храни; Специализирана лаборатория по екология; Специализирана лаборатория по етология.

Преподавателите, студентите и докторантите участват в изследователски проекти, в това число 12 международни и 37 национални

проекта, в които университетът е пряк партньор или ръководител и 272 проекта, финансирани от държавната целева субсидия за научноизследователска дейност. Реализирането на по-голямата част от тях се осъществява при ползотворно партньорство в 27 консорциума. Университетът участва в създаването на Център за върхови постижения - „Университети за Наука, Информатика и Технологии в е-обществото“ (УНИТе)“ по оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (2018-2023). По изпълнение на Националната пътна карта университетът участва в три инициативи и е включен в три национални програми. През наблюдавания период са реализирани 14 проекта, финансирани от Фонд „Научни изследвания“ на МОН в няколко конкурсни сесии. Подписани са споразумения между ШУ и 12 института на БАН в периода 2014-2018 г. изследователи от БАН и ССА са осъществили 26 участия в 23 проекта на ШУ, а преподаватели, докторанти и студенти от Шуменския университет са реализирали общо 36 участия в 30 проекта на БАН и ССА.

Във вътрешно-университетските проекти, финансирани от държавната субсидия за НИХТД през периода, **са реализирани 2075 участия на преподаватели (100% участие на преподавателския състав) в 272 проекта. За участие във вътрешно-университетските проекти са привлечени 1333 студенти и 501 докторанти.** В 36 от проектите са участвали 51 изследователи от Германия, Латвия, Украйна, Русия, Турция, Полша, Япония, Австрия, САЩ, Швеция, Норвегия, Македония, Сърбия и др. страни.

В рамките на междуинституционалното сътрудничество с представители от други образователни и научни институции в България са осъществени 59 участия в университетските проекти на ШУ. От своя страна преподавателите от ШУ са реализирали 31 участия в 21 проекта на сродни образователни институции в страната. **Наблюдава се значително увеличение на броя на научните и научно-образователните проекти по национални програми с прякото участие на Шуменския университет – от 5 (за предишния акредитационния период) на 29 (близо 6 пъти). Участията на преподавателите в тези проекти с прякото участие на университета нарастват от 43 на 441. Броят участия на преподавателския състав в проекти на други институции също нараства от 147 на 229. В националните проекти студентите и докторантите имат съответно 107 (студентите) и 14 (докторанти) участия.** Средният брой национални проекти на година е увеличен от 24 на 95,8; а средното участие на 1 преподавател на година – от 0,10 на 0,39.

В акредитирания период ШУ участва като партньор в разработването на 13 международни научноизследователски проекта, в които се включват 164 преподаватели, 547 студенти и 30 докторанти. Във връзка с дейностите по реализиране на проектите Шуменският университет участва в общо 13 консорциума, където си партнира със 113 научни, образователни и културни институции в чужбина. В допълнение от преподавателите в

качеството им на експерти в своята професионална област, са реализирани 131 участия в 58 международни проекта като при това в изследователските екипи са включени 8 студенти и 4 докторанти.

Студенти, докторанти и преподаватели имат над 100 участия в различни форми на художественотворческата дейност – изложби, концерти, музикално-сценична дейност, театрални постановки, пленери, фестивали, спортни състезания, конкурси и други.

Значително се повишава и делът на студентското участие в научни проекти. В периода 2014-2018 г. студентите са реализирали 555 участия в международни и 226 участия в национални проекти. Участията им в университетски проекти са 1333. Докторантите са реализирали 34 участия в международни проекти и 99 участия в национални проекти. Участията на докторантите в университетски проекти са 501. Увеличението като общ брой участия в проекти спрямо предходния акредитационен период е от 1127 на 2748.

По 5.2.2. ШУ има политика за ресурсно осигуряване и създаване на добри условия за учебна и научноизследователска дейност, за участие в университетски, национални и международни научни форуми; за реализиране на публикационна активност. Финансовата осигуреност е от предоставяните ежегодно от МОН средства за научни изследвания и средствата от различни национални и международни проекти. Академичният състав получава своевременно информация за това от: Центъра за проектна дейност, комисията по НИХТД.и вътрешната мрежа Uninet.

Констатира се, че за наблюдавания период ШУ е провел 59 международни, 32 национални и 48 университетски научни мероприятия, в които са взели участие 1330 учени от чужбина, 1567 изследователи от научни институции и висши училища в страната, 541 директори на училища, представители на културни институции, фирми, социални услуги, учители и други участници от практиката, а от университета са участвали: 1938 преподаватели, 1191 студенти и 307 докторанти.

В периода 2014-2018 г. преподавателите от ШУ са участвали в общо 541 международни научни форума, от които 264 в страната и 277 в чужбина (14 от тях – конференции, които се наблюдават във Web of Science). Изнесени са 434 доклада в чужбина и 2314 доклада в страната, от които 124 – на международни форуми и форуми с международно участие. За повишаване качеството на публикациите и осигуряване на достъп до престижни издания е създаден Фонд "Подкрепа за издаване на публикации в издания с импакт фактор (IF) и импакт ранг (SJR)", който за периода 2014-2018 г. е подпомогнал с 11 030 лв. 28 заявени за финансиране научни публикации.

Реализирани са 386 участия на преподаватели от университета в изложби, ателиета и други прояви в областта на визуалното изкуство в страната, както и 69 изяви в чужбина. В областта на музикалното изкуство са реализирани 233 участия в музикални прояви в страната и 33 – в чужбина. Финансово са подпомогнати и участията в национални и

международни спортни събития. Преподавателите са реализирали 96 участия в различни по характер спортни прояви, 7 от които – в чужбина. **За наблюдавания период художественотворческата и спортната дейност на преподавателите обхваща 817 изяви.** Средният брой прояви на година на един от 36-те преподаватели в съответните професионални направления е 7.98.

ШУ разполага с издателство, в което за акредитирания период са публикувани над 300 заглавия с научна и учебна литература (171 монографии, 65 издания на годишници и тематични поредици, 63 сборника от конференции и проекти). За периода 2014-2018 г. в тези издания публикации са 2058, при общо 1569 души изследователски състав или средно на един преподавател 1.3.

В периода 2014-2018 г. се наблюдава значително увеличение на публикационната активност на академичния състав на ШУ в международни издания с импакт фактор и импакт ранг. По данни от **Web of Science** към 19.02.2019 г. в базата са регистрирани 790 публикации на преподаватели от Шуменския университет, като броят им за последните пет години е 328. **По данни от Scopus** към момента в базата са регистрирани 795 публикации, като 360 от тях са от последните 5 години. Към 19.02.2019 г. базата Scopus отчита съвместни публикации на изследователи от ШУ „Епископ Константин Преславски“ с 1119 изследователи от 26 български и 116 чуждестранни научни и образователни институции. Web of Science регистрира съвместни публикации с 385 изследователи от 25 институции в страната и чужбина. *В същото време намаляват публикациите в нереперирани издания за сметка на значителния ръст на публикациите в реперирани и индексирани издания.* За периода 2014 – 2018 г. техният относителен дял достига 37.3% от общия брой научни публикации. Част от публикациите без реперирание и индексирание - 27 на брой, са издадени в чужбина.

Констатира се ръст и на забелязаните цитирания – 3918, от които 1339 (35.2%) са в издания с IF (Web of Science) и SJR (SCOPUS). Броят на цитираните документи е 2693. По данни от Web of Science през периода 2014-2019 г. (към 19.02.) са регистрирани 3 231 цитирания (без автоцитати) на 2926 документа, като техният брой през годините неизменно се повишава.

Успешно защитените дисертационни проекти за акредитирания период са 147. Относителният дял на успешно защитилите редовни докторанти на един преподавател на безсрочен основен трудов договор с университета през последните 5 г. е 1.5.

Работата в различни изследователски проекти на академичния състав на Шуменския университет е довела до резултати с иновативен характер: регистриран е един патент: № 66482/05.03.2015 „Сателитен спектрофотометър за мониторинг на околната среда“; теоретични разработки в различни области на науката като част от тях намират

приложение в дейността на фирми и институции в региона; различни образователни проекти за подобряване качеството на учебния процес; изграждане на студентско-преподавателски общности по интереси; създаване на приложни модели за онагледяване на учебния процес - геоинформационен модел на река Голяма Камчия, с цел оценка на риска от наводнения при компютърно симулирани учения; разработване на образователни ресурси за нуждите на електронното обучение и др.

Резултати от проверката по стандарт 5:

ШУ „Еп. Константин Преславски” има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав и неговото развитие. Разработена е и се актуализира нормативната база, регулираща научноизследователската дейност на академичния състав. Значително е увеличен броят на нехабилитирания състав с ОНС „доктор“ с ръст от 30.3 %. Увеличен е броят на хоноруваните преподаватели - 175 ,от които 71 са асистенти, а 19 от тях са асистенти с ОНС „д-р“. При хабилитираните преподаватели на I ОТД са 180- 90%, а на II ОТД -20-10%., съответно професори на I ОТД 58-29%, на II – 12-6%; доценти- 122 на I ОТД – 61% и 8 на II ОТД – 4%. При хабилитираните преподаватели – професори, 22,6% са на втори ОТД, а при доцентите – 9,4%. Отчита се и нарастване на броя на преподавателските мобилности по програма Еразъм+ с 36,4%. Създадени са условия за повишаване на квалификацията на преподавателите чрез включване в курсове и семинари, както и за осъществяването на обмен на преподаватели с други висши училища и научни организации с цел преподаване и научни изследвания, в т.ч. по програма „Еразъм+” и други възможности за международна мобилност. В ШУ има и се спазва официално установен ред за атестиране на преподавателите. Увеличено е участието на преподаватели в научноизследователски проекти, като се повишава делът на средствата, съответно и участията на преподаватели в национални и международни проекти и програми. Значително е увеличено публикуването в престижни реферирани и индексирани издания. Повишен е броят на цитиранията на публикации на членовете на академичната общност и индексът на цитиране на университета.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 6.1. ВУ осигурява и развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейност, както и поддържа среда за дистанционно управление.

По 6.1.1. *ШУ разполага с много добра материална база за провеждане на съвременно обучение, за научноизследователска, художественотворческа и спортна дейност.* Университетът има сграден фонд, разположен на 2 площадки в гр. Шумен, на една площадка в гр. Добрич и на една площадка в гр. Варна. *Учебно-преподавателската,*

научноизследователската и художественотворческата дейност се осъществяват в 5 учебни корпуса на университета в Шумен – К1, К2, К3, С и D (най-новият от които – корпус D с обща площ 130 м², открит през 2016 г.), в колежа в Добрич и в Департамента за информация, квалификация и продължаващо образование във Варна. Колеж – Добрич разполага общо с 8 лекционни зали с 470 места и 20 лаборатории с 414 места или общо 884 места. На територията на гр. Варна Университетът разполага общо със 17 лекционни зали с 524 места, 7 лаборатории със 165 места, 22 работни кабинети за преподаватели, заседателна зала с 55 места и кинозала с 300 места. Административните помещения са седем. Университетът разполага и със собствена астрономическа обсерватория, открита през 2016 г. Обсерваторията е разположена върху застроена площ от 200 м² в природен парк „Шуменско плато“. **По всички основни показатели се забелязва ръст, съответно:** обща аудиторна и лабораторна площ – увеличена с 280 м² от 51 336 м² (през 2014 г.) на 51 616 м² (през 2014 г.); общ брой места за аудиторна и лабораторна работа – 6 991, увеличен с 1,9% (130 места) спрямо 2014 г. – 6 861 броя; аудиторна и лабораторна площ за учебна заетост в м² на 1 студент (при средно приравнен брой – 4 526 студенти) – увеличена от 8,38 (през 2014 г.) на 11,04 (през 2019 г.); Брой работни места за 100 студенти – повишен от 112 на 154; лабораторна площ за научни изследвания на преподавателите – нараства от 11,12 на 13,3 м². **Университетът разполага с добра база за спортна дейност, която включва:** 5 закрити спортни зали с условия за практикуване на спортни танци, аеробика, бойни изкуства и др. с обща площ 1250 м²; 3 зали за фитнес с обща площ 150 м²; 2 игрища за хандбал и футбол с обща площ 400 м²; 1 закрит плувен басейн с обща площ 250 м²; 1 сауна с размери 12 м²; 4 открити баскетболни и волейболни игрища; 1 зала за тенис на маса с обща площ 15 м²; 5 учебно-спортни бази с кабинети за преподаватели с обща площ 122 м²; 1 открито игрище за тенис на корт; стена за спортно катерене (120 м²); учебен полигон по туризъм, алпинизъм и ориентиране – в кв. Дивдядово (1500 м²); учебен полигон по туризъм, алпинизъм и ориентиране природен парк "Шуменско плато" (4000 м²). **Осигурена е и социално-битовата база, която включва:** 3 студентски общежития с капацитет 950 легла; 2 студентски стола, както и отдадени под наем: кафене, бюфет, книжарници и кафе автомати. Университетът разполага със собствена леглова база за настаняване на хонорувани преподаватели и гост-лектори. Автопаркът на университета разполага с: 5 леки автомобили, 4 пътнически микробуса, обслужващи обучението в Шумен, Варна и Добрич; 1 товарен микробус; 1 товарен камион с товароносимост до 2 т. **За осигуряване на оптимални условия за обучението на студентите и обучение в реална работна среда се използва и допълнителна база, предоставена от фирми и институции, на основата на договорни отношения с Шуменския университет. Особено перспективна е базата, изградена за нуждите на специалността Национална сигурност – въведени са съвременни технологии и системи,**

които позволяват адекватна и съобразена с пазара на труда подготовка на високо квалифицирани специалисти.

Има осигурени условия за осигуреност на обучението на студенти от по-висока възрастова група, на работещите студенти на непълно работно време, на чуждестранните студенти и на студентите с увреждания, което се потвърждава и от изказванията на студентите и докторантите по време на срещата с тях. За чуждестранните студенти е осигурена английска версия на сайта на Шуменския университет. В специализирания сайт на програма Еразъм + е публикувана специфичната документация и условията за обучение в университета. Осигурен е пълен достъп до ресурсите на университетската библиотека и до електронните образователни ресурси на Центъра за електронно обучение. **Положително е**, че са създадени са условия за подпомагане на обучението и интегрирането на студентите в неравностойно положение (82 на брой)- сканирани 640 тома библиотечни единици, новият сайт на библиотеката има текстова версия, за да бъде ползван от незрящи студенти, подходяща инфраструктура и др. **Университетът разполага с много добра компютърна база**, която включва 38 компютърни лаборатории със специализирано оборудване, които се използват както за учебни цели, така и за свободен достъп на студентите във времето, когато няма учебни занятия, като 6 от тях са изградени през наблюдавания период, 69 зали и лаборатории, оборудвани с компютри, мултимедия, интерактивна дъска и специализиран софтуер. **Делът на учебните кабинети и специализирани лаборатории, осигурени с компютърно оборудване и специализиран софтуер е над 80%**. Достъп до интернет има от всички налични компютри. Скоростта на интернет достъпа е над 1Gbp (за Колеж-Добрич – 60 Mbps). **Осигурен е 100% обхват на Wi-Fi достъп** по всички етажи на трите корпуса, както и пространствата пред входовете във всички сгради на университета, в колежа и в департамента. Услугата е безплатна за всички преподаватели, служители и настоящи студенти. **ШУ разполага със софтуер с учебни и други информационни материали.** Университетът разполага с модифицирана платформа за електронно обучение на основата на Moodle. **Разработени са и се ползват различни електронно базирани учебни курсове и ресурс.** Почти всички информационни системи в университета са с веб интерфейс. За голяма част от тях са спазвани изисквания за адаптивен интерфейс. На територията на университета има 4 информационни киоска – 3 в трите корпуса на университета (2014 г.) и 1 – в Колеж – Добрич (2017 г.). **Поддържа се вътрешна информационна система за административно обслужване.** **Университетската библиотека е разположена на площ от 1500 кв.м., в която влизат една Централна библиотека и 3 филиални библиотеки – една на територията на Шумен, една в Департамента във Варна и една филиална в Колежа в гр. Добрич.** Централната библиотека в КЗ заема първия етаж и обхваща обща площ от 1000 кв. м. Обособени са: заемна; читалня за студенти – с 52 места; читалня за преподаватели; пет хранилища;

кабинети за компютърна обработка – 3; помещение за копирна техника (с 1 ксерокс) – 1; кабинет за новопостъпили библиотечни единици. Педагогическата и чуждоезиковата филиална библиотека в К2 е разположена на площ от 160 м². и има читалня с 25 места. Филиалната библиотека в ДИКПО – Варна е разположена на площ от 240 м² и има две читални с площ 36 м². Едната е с 18 места и може да се ползва и като видео зала, а другата читалня има 12 места. Филиалната библиотека в Колеж – Добрич е с площ от 180 кв. м., а читалнята ѝ разполага с 46 места. **Общият брой на местата в библиотеката и нейните клонове е 167.** В различните центрове на ШУ има още 52 работни места, с което общият брой на работните места става 211. Относителен дял на местата в библиотеката на 100 студенти (средно приравнен брой) е нараснал от 2,72 (през 2014 г.) на 3,69 (през 2019 г.). Комплектуването на фондовете ѝ е в съответствие с образователната политика и стратегия за развитие на ШУ „Еп. К. Преславски“. Фондът на библиотеката наброява 305 303 библиотечни единици, като за периода 2015-2018 г. новопостъпилите библиотечни документи са 16 450 от които 16 115 - на хартиен носител и 115 книги на електронен). Новопостъпилите книги на чужд език са 6408. Относителният дял на новопостъпилите библиотечни единици е 5,39. Библиотеката предоставя за ползване на преподавателите и студентите 297 заглавия текуща периодика, както и автоматизирана библиотечна информационна система. Експертната група констатира, че има необходимост от актуализиране на учебната литература в библиотеката на колеж- Добрич с нови заглавия с оглед на специалностите в този колеж. *Като електронен ресурс се използва софтуер „Автоматизирана библиотека“. Всяка година със средства на Университета се подновява абонаментът за бази данни EBSCO Publishing в рамките на Български информационен консорциум (БИК).*

По 6.1.2. ШУ полага грижи за подкрепата и улесняването на ориентацията в образователния процес и мобилността на студентите, като включва активно преподавателският и административният състав в тези дейности. *В началото на всяка учебна година за всеки курс по предложение на КС се определят курсови ръководители от преподавателския състав.* Техните права и задължения се определят от Вътрешната система по качеството и Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение. За координацията с преподавателите и администриращата катедра всеки курс избира свой отговорник, който го представлява в заседанията на КС при определяне на графици за изпитната сесия, при решаване на едни или други студентски въпроси. Правата и задълженията на курсовия отговорник са разписани в Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение. *Работата с чуждестранните студенти се организира от Центъра за международно сътрудничество, който осъществява пряка връзка с тях по време на обучението им.* Служителите от Центъра за международно сътрудничество подпомагат и координират осъществяването на изходящата студентска и преподавателска мобилност по програма „Еразъм+“ и други

програми. Процесът на дипломиране се регламентира в Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение и Инструкцията за оформяне на указания за разработване на дипломни работи.

По 6.1.3. Административният състав участва в различни дейности по повишаване на професионалната подготовка. В езиковите курсове, в рамките на университетските проекти са взели участие 25 служители. Обученията за ползване на базите данни Scopus и Web of Science са преминали всички служители на Университетска библиотека. Служителите от Центъра за международно сътрудничество и от университетска библиотека са взели участие в обучение, свързано с използването на нови технологии в облачна среда, организирано от Центъра за компютри и комуникационни мрежи. Реализирани са и 17 мобилности с цел обучение по програма Еразъм+ (от представители на Центъра за международно сътрудничество, Учебен отдел, Университетско издателство, Университетска библиотека, ФСО), както и 26 мобилности във връзка с развитие на международните контакти на университета и с участието в проекти. Представители на университетската администрация участват и в обучителни форми, организирани от други институции. Техните тематични направления са разнообразни и в съответствие с изпълняваните служебни задължения относно новите възможности на програмата за работа през интернет и обучение на участниците за тяхното приложение; обучителни курсове, свързани с финансовото управление и контрол, организирането на обществените поръчки и др. Преподавателите са реализирали над 750 участия в 143 различни форми за повишаване на квалификацията.

По 6.1.4. За осигуряване на материално-техническите ресурси, необходими за прилагането на иновации в практиката на обучението, в следакредитационния период по проекти и от собствени средства на университета, са изразходвани 1 238 588 лв., с които са закупени апаратура и оборудване за провеждане на учебната и изследователската дейност. Закупени са и учебни материали на обща стойност 139 290 лв. Налице е нова закупена апаратура и софтуер за лабораториите по: математическо моделиране, компютърна сигурност, компютърен хардуер и мрежи, дидактика, токсикохимия, елементорганична химия, цитогенетика и молекулярна биология, микробиология и биотехнологии, етология, екология и ООС, СВЧ изследвания и симулационно моделирани и инженерна логистика (С-6), за лаборатория 525, лаборатория D5 и лаборатория „Siemens“ за програмиране на микроконтролери, както и за провеждане на практическата подготовка и учебните практики на обучаемите от специалност „Геодезия“.

Възможности за прилагане на новаторските практики в учебния процес предоставят и ресурсите на университетската библиотека: направените абонаменти за водещи издания; електронните ресурси от база данни, предоставящи достъп до редица научни издания в THOMSON REUTERS, [Science Direct](#), [SCOPUS](#) и др.; създаденият електронен каталог; разработените

и разпространявани онлайн тримесечен бюлетин Нови книги и Годишният информационен бюлетин на получаваната в библиотеката по абонамент периодика. Университетът разполага с университетско издателство, списания и сборници от научни конференции, издавани от основните звена.

За подкрепа на научните изследвания и трайното им обвързване с обучението на студентите са създадени финансови условия в подкрепа на образователната и изследователската дейност, като: финансово е обезпечен учебният процес, както и научни изследвания със средства в размер на 67 048 024 лв.; университетското издателство е на собствена стопанска сметка и всички разходи за издателска дейност, хонорари, трудови възнаграждения на персонала и други са за сметка на издателството; то публикува безплатно всички трудове, заявени в издателския план; изплаща хонорари на преподавателите при тяхната реализация на книжния пазар; поддържат се редица прояви (особено в сферата на изкуството) за сметка на финансиране от университетски проекти; чрез финансиране от университетски проекти се издават и разпространяват и публикациите, свързани с научните изследвания по проектите. Организирант се научни форуми за разпространение на резултатите от научните изследвания – кръгли маси, конференции, семинари. Поддържат се собствени издания, публикуването в които е безплатно за академичния състав. За разпространяване на резултатите от художественотворческа дейност се организирант различни прояви и се подпомага финансово от проектна дейност и собствени средства участието на преподаватели и студентите в концерти, фолклорни фестивали, художествени изложби на преподаватели в страната и в чужбина.

Резултати от проверката по стандарт 6:

ШУ „Еп. К. Преславски“ разполага с много добра собствена материално-техническа и информационна база, която непрекъснато осигурява и развива за осъществяване на своята учебно-преподавателска, научноизследователска, спортна и художественотворческа дейност. Наличните аудитории и учебни зали, използвани за лекции и семинарни упражнения, по своите размери, брой на местата, условия за работа и седмична натовареност са достатъчни за водене на учебен процес. Има развитие по отношение на сградния фонд, в резултат от присъединяване на нови сгради, както и увеличаване на работните места и учебните зали. Броят на компютърните зали и места е достатъчен. Осигурен е достъп до безжичен безплатен интернет с много висока скорост на интернет връзките. Университетската библиотека разполага със значителен обем на библиотечния фонд. Университетът осигурява и необходимия човешки ресурс от средата на академичния състав за обучение и подкрепа на студентите, като се предоставят възможности за повишаване на компетенциите на административния персонал. Насърчава се прилагането на новаторски практики в обучението и преподавателската дейност.

Отделят се значителни ресурси за закупуване на апаратура и обзавеждане за целите на специализирано обучение на студентите. Експертната група констатира, че има необходимост от актуализиране на учебната литература в библиотеката на колеж- Добрич с нови заглавия с оглед на специалностите в този колеж.

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. ВУ съобразно своята мисия събира и анализира информация за дейността на вътрешните структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които взимат участие и външни заинтересовани страни.

По 7.1.1. ШУ събира и анализира информацията за дейността на вътрешните си структури, за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качество. Информацията се събира планово и извънредно при възникване на необходимост, като се обсъжда на различни университетски нива – КС,ФС, АС, РС, ОС. За целта през 2011 г. е разработена *Номенклатура на делата със срокове за съхраняване в ШУ*. При събирането и анализирането на информацията са ангажирани студентите, докторантите и потребителите на кадри. Пряко ангажирани със събирането и анализа на различен род информация са и структурите на студентското самоуправление, като формите на тяхното участие в процеса на анкетиране се регламентират в: Наръчника по качеството, Методиката за провеждане на ЕСИ в ШУ „Епископ К. Преславски“ и Правилника за атестиране на академичния състав. Информацията се събира под различни форми - анкетни проучвания, срещи, становища и отзиви. *Информацията се публикува на хартиен носител, в сайта на университета и на страниците на факултетите, центровете и отделите* в зависимост от нейното предназначение. Информацията за кариерното развитие на студентите след завършването им се представя в секция *Връзка със завършили студенти* на Центъра за кариерно развитие, във вътрешната информационна мрежа Uninet, подраздел *Резултати от анкетиране*. На сайта на Центъра се публикува и информация за предстоящи събития, стажове и практики, за свободни работни позиции и др.; информацията и анализите за финансовото състояние и бюджета на университета са публикувани на сайта в рубриката *Финансово счетоводен отдел: Бюджет, Годишен финансов отчет и плащания* чрез Себра - http://shu.bg/normativna-baza/int_docs

Университетската комисия по качеството събира информация за работата на основните и на обслужващите звена чрез провеждането на планови общи и тематични одити, като се включват студенти и/или докторанти, които предварително преминават обучение. В УКК и в одиторските комисии участват също така и представители на синдикални организации. Цикълът се затваря, като анализите, констатациите и направените препоръки се предоставят на съответните факултетни и катедрени ръководства за предприемане на коригиращи действия.

По 7.1.2. ШУ има ясно изразен ангажимент по отношение събиране и анализиране на информация за наличните учебни ресурси, включително и финансови, което е важна част от Стратегията за развитие на му и една от задачите в Мандатната програма на университетското ръководство. *Перманентно се събира, обобщава и анализира информация за дейността на университета на различни нива –КС, ФС, АС, свързана с изпълнение на неговата мисия и стратегически цели и по-конкретно:* резултатите от кандидатстудентската кампания (м. ноември); резултатите от изпълнението на проектите, финансирани от държавния бюджет (м.януари);- резултатите от НИХТД на преподавателите, студентите и докторантите (м. февруари- март);- изпълнението на Работната програма по наблюдение, поддържане, оценяване и управление на качеството на образованието и академичния състав (м. октомври);- резултатите от дейността на Центъра за кариерно развитие (м. март); дейността на Университетска библиотека (м. февруари);- дейността на университетското издателство (м. ноември);- дейността на консултативните органи на АС. За периода на самооценка на заседания на ОС и АС са взети 952 целесъобразни решения в контекста на поставените цели и задачи.

Основна част от информацията в ШУ се събира и на базата на провежданите институционални одити и вътрешно факултетски прегледи, които обхващат целия спектър от показатели за ефективността от прилагането на Системата за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на образованието: финансова, организационна, експертна, информационна, материално-техническа осигуреност на образователния процес, добри практики, тенденции, проблеми. През наблюдавания период са проведени 35 общи одита на ОСЗ, 69 одита на катедри, 34 одита на обслужващи звена. На базата на резултатите от одитите се планира годишен проект по качеството, като за наблюдавания период 5 проекта, в които участват членовете на УКК, представители на отговорните за съответната сфера академични структури, студенти, докторанти, представители от практиката. *Резултатите от тях са представени на 3 кръгли маси и са публикувани две колективни монографии и 19 публикации по тяхната тематика.*

През периода чрез прилагане на процедурата по атестиране е оценена цялостната дейността на 164 преподаватели и 108 служители.

При разработването и актуализирането на учебната документация в ШУ се включва и проучването на студентското мнение под различни форми. Като членове на комисии за учебна документация през оценявания период са взели участие 30 студенти, а в оценяването на учебни курсове чрез анкетиране – 3003 студенти. В комисии за подготовка на доклади самооценка на професионални направления и докторски програми във връзка с процедури по акредитация и САНК са взели участие 24 студенти и 26 докторанти. Установи се, че това са студенти предимно от професионалните направления от област на висше образование

Педагогически науки.

Информацията за обучаваните и прекъсналите студенти се поддържа във вътрешната информационна система и се предоставя в Регистъра на действащите и прекъсналите студенти на МОН. Обобщената информация за университета показва, че за периода от 2014/2015 – 2018/2019 г. *средно на година броят на прекъсналите студенти е 937.6*, като в последните две години този брой е с намаляваща тенденция. Средният брой на успешно завършилите своето образование на година се задържа относително равномерно през наблюдаваните 5 години. **Общият брой на дипломираните студенти за наблюдавания период е 8 604.** Средният брой на успешно завършилите своето образование на година е 1720 студенти. Той се задържа относително равномерно през наблюдаваните 5 години, което, при намалял брой обучавани студенти от 7 107 в началото на периода до 5 727 в края му, означава покачване на относителния дял на завършилите своето обучение в рамките на предвидения срок.

ШУ има утвърдена система на анкетиране, чрез която се проучва мнението на студентите и докторантите от качеството на обучението в съответствие с утвърдена през 2012 и актуализирана през 2017 г. Методика за провеждане на емпирични социологически изследвания по качеството на образованието и академическия състав в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. Анкетите се провеждат периодично сред студентите от всички курсове, а резултатите се разглеждат на катедрени и факултетни съвети, като се обобщава студентското мнение за учебния план, учебния график, дейността на преподавателите и административното обслужване. Резултатите от проведените анкети са обсъдени на 66 КС и 28 ФС в ОСЗ на университета.

По 7.1.3. ШУ „Епископ Константин Преславски“ ползва информация от проучвания на мнението и препоръките на представители на потребителите на кадри при предприемане на мерки и действия за подобряване практическото обучение на студентите и успешната им професионална реализация. Мнението на потребителите се проучва на различни нива – катедра, факултет, университет и се отчита чрез следните основни форми на обратна връзка с тях: преки контакти с ръководители на студентска практики, срещи с представители на потребителите и анкетиране. Проучването се провежда по утвърден образец на Анкетна карта за работодатели. В рамките на наблюдавания период по три университетски проекта се извършват анкетни проучвания с потребители на кадри. **Те изразяват своето становище за:** обучението на студентите, за необходимите промени в него и във формите на взаимодействие по линията „образование – практика“ в срещи с експертни групи по процедури за акредитация (245 работодатели), в съгласуване на документация, в обсъждане на промени в учебните планове и програми, представили са отзиви или становища, участвали са в комисии за разработване на доклади самооценка, 155 изказват своето мнение за

реализацията на завършилите студенти и др. В ролята си на ментори и учители-наставници представители на потребителски организации са изразили 1877 становища за участието на студентите в проект Студентски практики – Фаза 1 и в стажантските практики. Резултатите от анкетирването се предоставят на академичните ръководства на университета и ОСЗ, за по-нататъшен анализ и вземане на решения относно разработването на нови образователни програми, актуализиране на нормативната база, усъвършенстване на учебната документация и др. Те са на разположение на академичната общност във вътрешната мрежа на университета Uninet - <http://uninet.shu.bg/>. **В Центъра за кариерно развитие се поддържа Регистър на фирмите и организациите**, в които студентите и докторантите от Шуменския университет провеждат своите стажове и практики или намират реализация. *Към момента този регистър наброява 793 фирми и организации, като добавените през наблюдавания период са 45.*

Резултати от проверката на стандарт 7:

В ШУ „Епископ Константин Преславски“ се събира и анализира необходимата информация, свързана с реализирането на политиката за качеството и функционирането на Университетската система за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на образованието и академичния състав. В този процес вземат участие студенти, докторанти и потребители на кадри. Особено внимание се отделя на организацията, осъществяването и отчитането на резултатите от вътрешните одити. Извършват се различни видове оценявания основно чрез анкетни карти – на специалност/програма, учебен курс, преподавател, реализация, чрез които се цели повишаване на качеството на обучението. Центърът за кариерно развитие поддържа база данни за осъществено практическо обучение на студентите и за тяхното продължаващо развитие и професионална реализация. Установи се, че има утвърдена практика за непосредствено участие на студенти и докторанти в комисии за разработване на учебната документация предимно в трите професионални направления от област Педагогически науки от общо 21 професионални направления в университета.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Критерий 8.1. ВУ публикува информация за приети програмни документи и учебна документация; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на студентите и на академичния състав; решения от академични и факултетни съвети.

ШУ използва информационни средства, чрез които публикува актуална информация като: web сайт на университета (www.shu.bg/); вътрешната информационна мрежа Uninet (<http://uninet.shu.bg/>); Учебен информационен портал Академос (<http://www.academosbg.com/>); Медиен център и академичен онлайн информационен портал *Unimedia*

(<http://unimedia.shu.bg/>); публикации и излъчвания в централни и регионални медии и в социалните мрежи. Web сайтът поддържа част от информацията и на английски език. Сайтът на ШУ съдържа информация за: университета, организационна структура, органи на управление, история и др.; основните структурни звена в университета; преподавателския състав на обучаващите катедри: професионална автобиография и научноизследователска и публикационна дейност; провежданата политика по качеството на образованието; състоянието на акредитацията на университета, професионалните направления и докторските програми; стратегическите документи на университета; вътрешно университетска нормативна база: правилници, процедури, системи.

По 8.1.1. ШУ оповестява на web сайта актуални данни за професионалните направления и специалности. В специализираната платформа Студенти са достъпни: квалификационните характеристики на специалностите, учебните планове, комплектите за студента, конспектите за държавен изпит, разписите на занятията, изпитните графици. Представена е организацията на учебния процес за всяка учебна година, както и допълнителна информация относно стипендии, здравно осигуряване, общежития и др. дейности. В отделен раздел се посочва информация за приема на нови студенти. **В раздел Докторанти** и на специализираните страници на факултетите са представени нормативни документи и образци на учебна и отчетна документация по докторските програми; текущи процедури за придобиване на ОНС „доктор“; акредитирани докторски програми – квалификационни характеристики и общи учебни планове; информация за организирани от Центъра за обучение на докторанти, както и от други институции докторантски семинари и курсове. **Осигурен е бърз достъп до информация за курсовете за продължаващо образование, предлагани от Департамента за информация, квалификация и продължаващо образование в гр. Варна и Центъра за продължаващо образование в гр. Шумен.**

Осигурен е достъп до електронния каталог на библиотеката и до нейните дигитализирани ресурси през сайта на ШУ. В специализираната страница на Университетско издателство са представени данни за издадени книги и учебни пособия в университетското издателство. Установи се, че има възможности да се оптимизира структурата на съществуващия сайт и търсенето на информация, като се разширят чуждоезиковите версии и се добави компонент за проектната дейност.

По 8.1.2. В сайта на ШУ „Епископ Константин Преславски“ са представени необходимите данни за приоритетите и целите на научноизследователската дейност на академичния състав. В раздел *Качество* е представена Стратегията за развитие на ШУ „Епископ Константин Преславски“ (2016 – 2023), в която са отразени стратегическите приоритети на университета в областта на научноизследователската дейност. В Раздел *Нормативни документи* - на сайта и във вътрешната информационна мрежа

Uninet са представени основните документи на университета: *Стратегия за развитие на научноизследователската и художественотворческата дейност, Стратегия за прилагане на резултатите от НИХТД, Правилник за устройството и дейността на Шуменския университет; Правилник за развитие на академичния състав; Правилник за организация и управление на научноизследователската и художественотворческата дейност. В сайта на университета на всички заинтересовани страни е предоставена информацията относно образователните и научноизследователските проекти*, в които участват преподавателите от ШУ: международни, национални и университетски; организирани от университета научни форуми; онлайн версии на основните научни издания на университета, факултетите и научните центрове; областите на научен интерес, публикационна дейност, участие в международни, национални и университетски проекти, организационна дейност на преподавателите в различни направления.

По 8.1.3. ШУ предоставя информация за международната дейност на сайта си относно: членството на университета в университетски партньорски мрежи: Европейската асоциация на университетите (EUA), Асоциацията на балканските университети (BUA), Асоциацията на Евразийските университети, партньорската мрежа на Института за руски език „А.С. Пушкин“; международните двустранни договори с чуждестранни висши училища; двустранните договори и партньорствата, осигуряващи участието на академичния, административния състав, студентите и докторантите в международна мобилност. В специализирания сайт на програма Еразъм+, раздел *Информация* – са представени Институционалната програма за действие по програма Еразъм +, *Критериите за подбор на преподаватели за участие в мобилност с цел преподаване* и *Критериите за подбор на преподаватели за участие с цел обучение по години*. В раздел *Координатори* е представена изградената институционална мрежа от преподаватели координатори на програмата и отговорници за международното сътрудничество на ниво университет, факултети и катедри.

По 8.1.4. ШУ публикува информация за резултатите от вътрешни и външни одити, за предприетите дейности в отговор на анкетните проучвания на мнението на студентите и потребителите на кадри, както и резултатите от проучването на реализацията на завършилите студенти. Резултатите от проведените в периода 8 вътрешноинституционалните одити се представят на заседания на АС и на академичната общност във вътрешната система Uninet. Във връзка с направени препоръки от одиторските комисии за подобряване на информационната среда, в която функционира системата за управление на качеството в Шуменския университет, е създадена работна група от представители на всички ОСЗ за определяне на параметрите за оптимизация на сайта на университета.

В акредитирания период значително е разширена и прецизирана информацията за събитията, постиженията, научните форуми,

студентските инициативи и др. дейности на академичната общност в сайта на ШУ, създаден е електронен архив с данни от профилите на бивши членове на академичния състав и като цяло е подобрена информационната среда за академичната общност и обществеността.

Изводи от проверката на стандарт 8:

Сайтът на ШУ „Епископ Константин Преславски“ съдържа необходимата информация от нормативни документи, свързани с процеса на обучение, академично развитие, научноизследователска, художественотворческа, спортна, международна дейност и др. На университетския сайт и на факултетните страници, както и на тези на Колежа е налична информация за професионалните направления и специалности за всяка ОКС. Публикуват се информация и анализи за цялостната дейност по проблемите на качеството и се представят вземаните решения от Комисията по качеството и резултатите от провежданите вътрешни одити по качеството в основните звена, както и информация за резултатите от външни одити (за акредитирани професионални направления и докторски програми). Установи се, че има възможности да се оптимизира структурата на съществуващия сайт и търсенето на информация, като се разширят чуждоезиковите версии и се добави компонент за проектната дейност.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ.

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии.

Приоритетна цел на ШУ “Еп. Константин Преславски”, отразено в Стратегията за развитие на университета, е поддържането на високи образователни стандарти по отношение на образователните програми и предлагане на учебно съдържание, съответстващо на съвременното равнище на науката и образователните технологии.

По 9.1.1. Във всички първични и основни структурни звена на ШУ се осъществява периодичен мониторинг по състоянието на образователните програми, учебните планове и учебните програми по дисциплините и се набелязват мерки за подобряване на качеството им, като при необходимост се осъществява актуализация. Актуализацията на учебната документация съпътства процедурите за следакредитационно наблюдение и контрол и процедурите за програмна акредитация. В началото на всяка учебна година се актуализират учебните програми и комплектите за студента. През м. февруари ежегодно се утвърждават списъците с избираеми и факултативни дисциплини за следващата учебна година, както и новите и/или актуализирани програми на тези курсове. Учебните програми се актуализират и във връзка с резултатите от проучване на мнението на студентите и потребителите на кадри. Във връзка с това в университета за

наблюдавания период е събрана информация от 2 проекта „Мониторинг на дейностите за оценка и управление на качеството на образованието в ШУ в контекста на новите образователни политики и динамиката на пазара на образователни услуги“ от 2016 г. и „Образованието в Шуменския университет в служба на икономиката на знанието“. *В резултат на тази дейност са актуализирани са 56 учебни програми в 20 специалности; 462 задължителни, 255 избираеми и 35 факултативни учебни курса.*

В ШУ е налице съответствие на учебните програми с икономическите и социалните потребности на обществото, защото: непрекъснато се наблюдава състоянието на пазара на труда чрез анализ на данните от публикуваните на сайта на Центъра за кариерно развитие обяви за предлагани работни позиции; поддържат се активни контакти с вече завършилите студенти и се следи тяхната професионална реализация; мнението на работодателите се отчита въз основа на: анкетни проучвания; съвместно участие в проектна дейност; участие на студентите в учебни практики и стажове и пр.; проучва се и мнението на студенти и докторанти с цел персонализация на обучението им, например за придобиване на педагогическа специалност, при избор на част от дисциплините (минимум 25% от дисциплините са избираеми), при частично обучение в друга образователна институция в страната или чужбина (възползвали са се 141 студенти) и т.н.

По 9.1.2. Качеството на учебните програми в ШУ е в съответствие с изискванията на вътрешноинституционалната нормативна база. *Промените* в образователните програми включват отстраняване на структурни недостатъци или несъответствия с настъпили промени в нормативната уредба, както и по-добро отразяване на очакванията на студентите и изискванията на работодателите. Процедурата за разработване и актуализиране на учебната документация регламентира промените, които се правят и одобряват от съответните ръководни органи да се отнасят за новоприетите випуски. Допуска се единствено актуализация на блоковете с избираеми и факултативни дисциплини, допълващи утвърдените нови учебни курсове. Учебните планове се приемат през м. март (за ОКС „бакалавър“) и м. април (за ОКС „магистър“) и влизат в сила от следващата учебна година.

В сайта на университета и на сайтовете на факултетите са публикувани всички учебни програми, като са представени всичките 21 професионални направления, по които се извършва обучение. За учебната 2018/2019 г. това са 5 специалности в ОКС „професионален бакалавър“, 67 специалности в ОКС „Бакалавър“, една магистърска програма по регулирана специалност „Инженер в геодезията, картографията и кадастъра“, 92 магистърски програми след висше образование и 26 магистърски програми след средно образование, както и 54 докторски програми. За всяка от специалностите е представена анотация, оповестени са срокът и формата на обучение, а в специализираната платформа „Студенти“ са представени

учебните планове за всеки отделен прием, квалификационните характеристики, както и комплектите за студента по всяка учебна дисциплина.

През наблюдавания период са приети редица важни национални разпоредби, свързани с обучението във висшите училища. Поради това в ШУ са разработени и приети нови учебни планове за всички специалности от ПН 1.2. Педагогика и 1.3. Педагогика на обучението по...(общо 16), както и на плановете–приложения за придобиване на професионална квалификация „учител“ към базовите учебни планове на специалностите, в които придобиването на такава квалификация не е задължително. Актуализирани са всички 51 учебни планове на акредитираните докторски програми.

По 9.1.3. В ШУ върху образователните програми на университета се осъществява регулярен мониторинг чрез вътрешноинституционални одити, определен от актуални нормативни документи: Нормативните документи задават типа на проверките (Системата за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на образованието и академичния състав) и индикаторите за наблюдение и оценяване (Система по качеството, Наръчник по качеството). Одитите са общи прегледи на функционирането на системата (през м. октомври – ноември) и тематични – през м. април. **Констатира се,** че през наблюдавания период в ШУ са организирани **3 тематични одита** за: мониторинг на обучението в ОНС „доктор“ (11.04-15.04.2016); мониторинг на дейността на учебно-научните центрове (18.04-21.04.2017 г.); мониторинг на организацията, провеждането, оценката и отчитането на практическото обучение, практиките и стажовете в Шуменския университет (15.04. – 19.04. 2018 г.). Проведени са **138 одита на различни структурни подразделения на университета.** В рамките на тематичните одити е оценена дейността на: **28 катедри по обучението в 51 докторски програми; 15 научноизследователски центъра; 57 бакалавърски и 77 магистърски програми във връзка с провежданото в тях практическо обучение. Проведени са и 36 вътрешно факултетски прегледи от деканските ръководства с различна тематика.** В допълнение ежегодно се проследяват: резултатите от НИХТД и изпълнението на университетските проекти; кандидатстудентската кампания; дейността на Центъра за кариерно развитие и на катедрите във връзка с професионалното ориентиране на студентите и взаимодействието с потребители на кадри; изпълнението на Работната програма за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на образованието; състоянието на акредитацията; степента на експертна, финансова и материално-техническа осигуреност на образователните програми; дейността на комисиите и центрoвете, университетската библиотека и университетското издателство и др. **Събраната информация дава възможност за осъществяване на качествени изменения и усъвършенстване на учебните планове и**

програми.

По 9.1.4. Образователната политика на университета е ориентирана към предлагане на бакалавърски програми, предполагащи по-широки възможности за професионална реализация като: Журналистика и реклама, Руска филология и туризъм, Турска филология с бизнес комуникация, Специална педагогика и др. Разкрити са магистърски програми, отговарящи на появили се нови потребности на пазара на труда: Ресурсен учител, Лингвистика и библиотечно-информационни дейности, Приложна география и географски информационни системи и др. **В ШУ се отчита тенденция за утвърждаването на ученето през целия живот като същностна черта в подготовката на високо квалифицирани специалисти и чрез обучение в ОНС „доктор“, както и във формите на продължаващо образование и допълнителна квалификация.** Доказателство за това през наблюдавания период са: разкритите 8 нови докторски програми; значителният брой проведени 1552 квалификационни курса с общ брой участници в тях – 31 088. От тях 1052 участници, организирани в 45 курса, са получили допълнителна професионална подготовка; 747 са специализирали в 239 едногодишни специализации, а останалите 29 289 участници са обучени в 1268 курса за краткосрочна квалификация.

По 9.1.5. ШУ включва в ревизирането на учебните планове и програми широк кръг заинтересовани лица – преподаватели, студенти, представители на бизнеса, на обществени организации, на училищни ръководства и инспекторати, на други висши училища. Получени са конкретни бележки и препоръки по отделните програми чрез анкети или специално проведени обсъждания. В университетската система по качеството е разработена анкетна карта за изследване на мнението на преподавателите относно обучението по отделните дисциплини. През периода са анкетирани 267 преподаватели, като академични наставници в проекта „Студентски практики“.

Студентите и докторантите участват под различна форма в мониторинга и оценката на учебните програми. За периода 2015-2019 г.(м. февруари) са проведени анкетни проучвания с общо 11 868 студенти - новоприети, завършващи и завършили. В разработването и обсъждането на учебна документация са се включили 30 студенти, а всички докторанти са ангажирани в подготовката на своя индивидуален план. В подготовката на докладите за самооценка по 31 акредитационни процедури и процедури по САНК са участвала 24 студенти и 26 докторанти.

Във връзка с разкриването на нови и актуализирането на вече утвърдени образователни програми през периода на акредитация са анкетирани 201 потребители на кадри. Своите впечатления от образователната политика на ШУ са споделили 245 потребители, участвали в срещи с експертни групи при процедури за акредитация. Потребители и представители от практиката (48) са се включили като членове на комисии в обсъждането на учебна документация; 15 потребители на кадри са членове

на работните групи за подготовка на 31 процедури по акредитация и САНК. Важен индикатор за оценката на потребителите са референциите, отзивите и писмата за подкрепа (99), заявени при разкриването на нови или актуализирането на вече утвърдени образователни програми.

Резултати от проверката на стандарт 9:

В ШУ „Еп. Константин Преславски“ съгласно Система за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството се осъществява периодичен мониторинг по състоянието на образователните програми, учебните планове и учебните програми по всички дисциплини. Набелязват се мерки за подобряване на качеството на образователните продукти, като при необходимост се осъществява актуализация, в т.ч. разработване на нови бакалавърски и магистърски програми. Качеството и устойчивостта на учебните програми в рамките на съответния академичен цикъл се гарантират чрез спазването на процедурите, инструкциите и указанията, свързани с разработването, утвърждаването, актуализирането и оценяването на учебни планове и програми. Вземат се предвид резултати от проучване на мнението на студенти, докторанти, партньори, при които се осъществява практическото обучение. Работодателите представят и писмени становища, и отзиви.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. ВУ осъществява планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми.

По 10.1.1. В ШУ се реализират регулярни самооценки и външни одити. Регулярната самооценка на ШУ включва реализирането на няколко основни дейности. Първата от тях е свързана с прилагането на Системата за наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството на обучението и на академичния състав в ШУ, в рамките на която се оценяват: специалност (образователна програма), учебен курс, нова или обновена учебна програма, както и преподавател. Оценяването на преподавателите се извършва в съответствие с Правилника за атестиране на академичния състав. Процедурата включва самооценяващ отчет от преподавателя, мнение на минимум 15 студенти и експертно мнение на специалист в областта. **Друга дейност за самооценка е оценяването на административния състав**, което се организира в съответствие с Правилника за атестиране на административния и техническия персонал в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ по утвърдени критерии. **Друга форма за самооценка са вътрешно институционалните одити**, които в практиката на ШУ са два вида: общи и тематични. През акредитационния период са проведени 35 общи одита на ОСЗ, 69 одита на катедри, 34 одита на обслужващи звена. В рамките на тематичните одити е оценена дейността на 28 катедри за провежданото обучение в 51 докторски програми; на 15 научноизследователски центъра, на 57 бакалавърски и 77 магистърски програми във връзка с провежданото в

тях практическо обучение. Проведени са и 36 вътрешно факултетски прегледи от деканските ръководства с различна тематика. Резултатите са разгледани на заседания на КС, ФС и АС и са взети конкретни управленски решения. Документите, използвани за оценяване на дейностите по качеството, се усъвършенстват перманентно.

През наблюдавания период основната национална агенция, извършвала независими външни одити в ШУ, е НАОА. От 04.04. 2015 г. до 01.03. 2019 г. от НАОА са реализирани 12 външни оценявания във връзка с процедури за програмна акредитация на професионални направления за ОКС „Бакалавър“ (вкл. „Професионален бакалавър“) и „Магистър“. Десет от тях са за редовно оценявани образователни програми, реализирана е една процедура за начална акредитация на професионално направление 4.4. Науки за земята и една процедура за начална акредитация на обучение по регулирана професия „Инженер в геодезията, картографията и кадастъра“ от професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия. Проведени са и 36 оценяващи процедури във връзка с акредитация на докторски програми, както и 15 процедури по следакредитационно наблюдение и контрол. *Общо мониторинговите процедури от различни подкомисии на НАОА са 53.* В резултат от тези мониторингови процедури през периода програмна акредитация след поредно оценяване са получили 10 професионални направления. *При всички процедури е постигнато увеличаване на акредитационната оценка.* Няма случай на отказ от акредитация. През наблюдавания период са акредитирани 34 докторски програми, като 26 от тях са редовно оценявани, а 8 – нови. Две от новите програми – Предучилищна педагогика и Социална педагогика от професионално направление 1.2. Педагогика са разработени на базата на съществуващата до момента обща докторска програма Теория на възпитанието и дидактика. Показаните резултати са позволили оценяването им с оценки съответно 9.29 и 9.68. При 14 от редовно оценяваните 26 програми оценката е повишена, при една е запазена (9,67), при други 4 е с леко понижаване, но в рамките на скалата 9,00-10.00. При една от процедурите новата оценка е 8.80. За 7 от програмите динамиката не може да се конкретизира, тъй като предишната оценка е словесна „мн. добра“, но в момента са с оценка над 9.00. Няма случай на отказ за акредитиране на докторски програми. **Външни оценки са и тези, които са реализирани чрез Рейтинговата система на висшите училища в България. През периода от 2015 г. до 2019 г. няколко професионални направления от ШУ „Епископ К. Преславски“ са заемали начални позиции в класациите (1.1. Теория и управление на образованието, 4.1. Физически науки, 4.2. Химически науки, 4.3. Биологически науки, 6.2. Растителна защита). *По данни от Рейтинговата система университетът заема второ място по индекс на цитиране сред висшите училища в Североизточна България и 3 място сред висшите училища в Северна България.* Шуменският университет заема второ място по индикаторите „Библиотечен фонд на 1 студент и „Ползваемост на**

библиотечния фонд“ и неизменно едно от челните места по индикаторите „Ексклузивност на преподавателския състав“. **Проведени са три одита от Сметна палата във връзка с изпълнението на бюджета на университета за 2015, 2016 и 2017 г., завършили с** Одитни становища за заверка без резерви. Очаква се становището от одита за изпълнението на Бюджет 2018. Проведен е и одит от Сметна палата на тема „Съответствие на документи“. Становището на одиторската група с направените констатации и препоръки е предоставено на академичното ръководство. Работи се по изпълнението им. **Външен мониторинг от независим оценител е осъществен и върху дейността на висшето училище, свързана с изпълнението на два международни проекта: 557109-EPP-1-2014-1-EL-SPO-SCP IRIS-Innovative Learning Resources to Foster Equal Participation in Grassroots Sports Dealing with Discrimination, Racism and Violence Incidents и проект „45 лет русистике в Шуменском университете“ към Фонд „Русский мир“.**

По 10.1.2.

Дейностите по изпълнение на препоръките от програмните акредитации и подготовката за следакредитационен контрол са част от Работната програма по наблюдение, оценяване, поддържане и управление на качеството. Те се отчитат ежегодно, като част от отчета по изпълнението на Работната програма. През 2018 г. през институционална мониторингова процедура по следакредитационно наблюдение и контрол за изпълнение на задължителните препоръки на АС от акредитацията на университета и за функционирането на Вътрешната система по наблюдение и управление на качеството преминава и ШУ. *За периода на акредитация са проведени 15 процедури за следакредитационно наблюдение и контрол от страна на НАОА.* На всички равнища са взети мерки за усъвършенстване на дейността и повишаване на качеството по всички наблюдавани показатели. Налице са положителни резултати в образователната дейност и учебната документация, в научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност, в обезпечаването им с висококвалифицирани преподаватели и кариерното развитие на академичния състав. Нараства публикационната активност и се увеличава броят на публикациите на преподавателския състав в реномирани реферирани бази данни. Създадени са необходимите условия за научни и публикационни изяви на студентите и докторантите, в резултат от което те също са нараснали.

По 10.1.3. *ВУ е приело и прилага процедури за предприемане на действия във връзка и по повод на резултатите от програмната акредитация.*

Университетът прилага действия във връзка и по повод на резултатите от програмните акредитации. *Може да се обобщи, че в наблюдавания период са акредитирани 21 професионални направления, включващи 184 образователни програми/специалности за ОКС „бакалавър“ и „магистър“ и 54 докторски програми. От образователните програми за ОКС „бакалавър“ и „магистър“ 13 професионални направления са получили по 3*

препоръки, а 32 програми за ОНС „доктор“ – по 2 препоръки. Има и две докторски програми, по които не са направени препоръки при предходната акредитация. От посочения брой акредитирани професионални направления 20 направления, включващи 145 програми (59 бакалавърски и 86 магистърски) са съществували и в предходния акредитационен период. В този смисъл те следва да се разглеждат като редовно оценявани програми. Аналогично съществуващите и при предходната акредитация 46 докторски програми могат да се разглеждат като редовно оценявани програми. *Заедно с това през периода е акредитирано 1 ново професионално направление – 4.4. Науки за земята, включващо 1 бакалавърска и 1 магистърска програма, както и една регулирана професия от професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия. Акредитирани са и 8 нови докторски програми.* Едновременно с това, с оглед динамиката на пазарните потребности, към някои вече акредитирани професионални направления са разкрити нови специалности - 33 за ОКС „бакалавър“, 12 за ОКС „магистър“ след средно образование и 36 за ОКС „магистър“ след висше образование. Тези програми в новия акредитационен период се представят за оценка от НАОА в рамките на програмните акредитации. *Като временно разрешени програми могат да се разглеждат включените в новооткритото професионално направление 4.4. Науки за земята, специалност География и регионална политика и магистърска програма Приложна география и географски информационни системи, както и регулирана професия „Инженер в геодезията, картографията и кадастъра“ от специалност Геодезия в ПН 5.7. Архитектура, строителство и геодезия. В съответствие с предвидената процедура в момента професионално направление 4.4. Науки за земята е в процедура за редовна програмна акредитация.*

При направения преглед се установи, че няма образователни програми, които да са претърпели драстични промени в резултат от изпълнението на препоръките от външното оценяване. Настъпилите промени са довели до тяхното усъвършенстване, подобрения в учебните планове и в програмите по учебните дисциплини. За изпълнението на препоръките от програмните акредитации са предприемани необходимите планови действия от страна на катедрите, факултетите и университетското ръководство.

Резултати от проверката на стандарт 10:

В ШУ „Еп. Константин Преславски“ са създадени условия за осъществяване на мониторинг на учебните програми, качеството на обучението и преподавателския състав от външни национално признати организации. Регулярно, след осъществяваната от НАОА програмна акредитация на всички професионални направления и докторски програми, се предприемат конкретни мерки за изпълнение на дадените препоръки. Планирано извършваните вътрешни прегледи и самооценяването в основните звена, в съчетание с външните одити, са

важен фактор за цялостно подобряване на дейността и повишаване на качеството в ШУ.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Шуменският университет „Епископ Константин Преславски” е утвърдил своето място сред образователните институции в страната, като има специфично място и роля сред висшите училища в Североизточния регион на България. През последните пет години той се е доказал като конкурентно учебно заведение на регионално и национално равнище със съвременна материална база и квалифициран академичен състав, който подготвя конкурентноспособни кадри с реализация съобразно изискванията на пазара на труда и на бизнес средата в региона и в страната. Академичният състав на Шуменския университет развива широкоаспектна научноизследователска и художественотворческа дейност, съответстваща на националните и регионалните приоритети. Академичният профил на Шуменския университет се определя от съчетаването на специалности с дългогодишно академично присъствие с нови, актуални на пазара на труда бакалавърски, магистърски и докторски програми. Университетът осъществява интеграция и възможности за обмен в образователното пространство на Балканите, Европа и в света.

Постигнатото е на основата на:

- изградена и функционираща система за управление на качеството;
- квалифициране и развитие на академичния състав;
- адекватна политика за набиране на кандидат-студенти;
- гъвкави подходи при разработване и обновяване на учебната документация;
- развитие на нови образователни програми, съответстващи на реалните условия на пазара на труда;
- оптимизиране на взаимодействието училище- университет – пазар на труда.

В обобщение могат да се изведат силните страни и възможностите за Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“.

Силни страни:

- ШУ е с ясно определена мисия, стратегия и съответстваща образователна политика, в която участват активно всички заинтересовани страни – основни структурни и обслужващи звена, студенти и докторанти, потребители на кадри и експерти;
- В университета е изградена система за наблюдение, поддържане, оценка и управление на качеството, която периодично се усъвършенства; изградена е и управленско-организационна структура, осигуряваща хармонизиране на дейностите по прилагането на тази система, като в тях се включват студенти и представители на заинтересованите страни;

- В съответствие с обществените потребности в ШУ се провежда обучение в 21 професионални направления в 7 области на висше образование. Студентите се подготвят в 5 специалности от ОКС „професионален бакалавър“, в 67 специалности от ОКС „бакалавър“, в 26 магистърски програми след ОКС „професионален бакалавър“ и 92 магистърски програми след ОКС „бакалавър“, както и в 54 докторски програми;
- Обучението на студентите в ШУ се реализира съобразно нормативните изисквания на различни равнища. Учебните планове и програми се актуализират съобразно интересите на студентите и нуждите на пазара на труда;
- В ШУ са създадени условия за качествено обучение и ползотворно сътрудничество с работодателите, което дава отражение върху теоретичната и практическата подготовка и добрата професионалната реализация на студентите от университета;
- Значително е увеличена публикационната активност на академичния състав, студентите и докторантите, като нейна важна характеристика е както подобряването на качеството на публикациите, така и индексът на цитиране на университета;
- ШУ разполага с много добра материално-техническата база за обучение и научни изследвания, като се използват собствените ресурси и ресурсите на партньорските институции; подобро е информационното осигуряване на образователния процес;

Възможности:

- На базата на изградения Център за обучение на докторанти може да се създаде Докторантско училище, което да координира обучението на докторантите от университета;
- Необходимо е да се актуализира учебната литература в библиотеката на Колеж – Добрич с нови заглавия с оглед на специалностите в този колеж;
- Утвърдената в професионалните направления от област Педагогически науки добра практика за непосредствено участие на студенти и докторанти в комисии за разработване на учебната документация да се прилага във всички професионални направления, представени в университета;
- Да се оптимизира структурата на съществуващия сайт и търсенето на информация, като се разширят чуждоезиковите версии и се добави компонент за проектната дейност.

Заплахи:

Не се констатират.

Институционалният капацитет от предходната акредитация на

Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“ е 12 000 студенти и докторанти.

На базата на констатациите за резултатите от извършеното оценяване Постоянната комисия по педагогически науки и социални дейности предлага на Акредитационния съвет да утвърди капацитет от 12 000 студенти за ОКС „бакалавър“, ОКС „магистър“ и ОНС „доктор“ в Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“. Този капацитет е в съответствие с капацитета, определен за отделните професионални направления от програмните им акредитации.

Председател на ПКПНСД:

(проф.д.п.н. Сийка Костова-Чавдарова)

Таблица 1: Структура на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски” и състояние на професионалните направления и специалности от регулираните професии към 14.10.2019 г.

Основни звена на Шуменския университет "Епископ Константин Преславски" и състояние на професионалните направления и специалности от регулираните професии							
Основни звена на Шуменския университет "Епископ Константин Преславски": Педагогически факултет, Факултет по хуманитарни науки, Факултет по природни науки, Факултет по математика и информатика, Факултет по технически науки, Колеж – Добрич, Департамент по информация, квалификация и продължаващо образование – Варна							
Професионално направление/специалност от регулираните професии	Срок на акредитация	Оценка	Капацитет по образователно-квалификационни степени				
			проф. бакалавър	бакалавър	магистър	общо	
1.1. Теория и управление на образованието	16.07.2024 г	9.26	-	-	60	60	
ДП <i>Управление на образованието</i>	16.07.2024 г	9.43					
1.2. Педагогика	15.07.2025г	9.18	360	1250	1000	2610	
ДП <i>Теория на възпитанието и дидактика</i>	05.12.2023г	9.67					
ДП <i>История на педагогиката и българското образование</i>	20.12.2022г	9.42					
ДП <i>Социална педагогика</i>	05.12.2023г	9.68					
ДП <i>Специална педагогика</i>	05.12.2023г	9.40					
ДП <i>Предучилищна педагогика</i>	05.12.2023г	9.29					
1.3. Педагогика на обучението по...	08.07.2020г	9.09	-	1500	400	1900	
ДП <i>Методика на обучението по български език</i>	16.09.2020г	9.20					
ДП <i>Методика на обучението по литература</i>	16.09.2020г	9.23					
ДП <i>Методика на обучението по чужд език (руски език)</i>	16.09.2020г	9.15					
ДП <i>Методика на обучението по география</i>	16.09.2020г	9.40					
ДП <i>Методика на обучението по химия и опазване на околната среда</i>	16.09.2020г	9.15					
ДП <i>Методика на обучението по изобразително изкуство</i>	27.12.2022г	9.35					
ДП <i>Методика на обучението по музика</i>	27.12.2022г	9.42					
ДП <i>Методика на обучението по физическо възпитание и спорт</i>	27.12.2022г	9.23					
ДП <i>Методика на обучението</i>	27.12.2022г	9.22					

	<i>по техника и технологии</i>	.					
	ДП Методика на обучението по математика и информатика	27.12.2022г .	9.35				
	ДП Методика на обучението по история – нова	30.01.2023г .	8.81				
2.1.	Филология	08.10.2020г .	9.02	-	1320	200	1520
	ДП История и теория на литературата	08.10.2020 г.	9.13				
	ДП Българска литература	08.10.2020 г.	9.15				
	ДП Руска литература	08.10.2020 г.	9.15				
	ДП Български език	08.10.2020 г.	9.32				
	ДП Славянски езици (руски език)	08.10.2020 г.	9.15				
	ДП Германски езици	08.10.2020 г.	9.30				
	ДП Тюркски езици (турски език)	23.01.2025 г.	9.04				
	ДП Литература на народите на Европа, Америка, Африка, Азия и Австралия (Немска литература)	23.01.2024 г.	8.80				
2.2.	История и археология	17.06.2020г .	7.72	-	280	30	310
	ДП Археология	15.12.2023г .	9.50				
	ДП История на България	15.12.2023г .	9.21				
	ДП Нова и най-нова обща история	15.12.2022г .	8.46				
2.4.	Религия и теология	13.12.2022г .	7.71	-	100	-	100
3.4.	Социални дейности	28.03.2023г .	9.36	-	360	80	440
	ДП Организация и управление извън сферата на материалното производство (Социални дейности) - нова	19.07.2016г .	8.46				
3.5.	Обществени комуникации и информационни науки	24.10.2025 г.	9.02	-	220	60	280
	ДП Журналистика	25.11.2022г .	9.23				
3.8.	Икономика	11.07. 2023 г.	8.85	-	320	80	400
3.9.	Туризм	13.12.2023г .	7.45	-	300	-	300
4.1.	Физически науки	13.05.2025г .	9.36	-	220	60	280

	ДП <i>Астрофизика</i>	13.05.2025г .	9.55				
	ДП <i>Медицинска физика - нова</i>	19.07.2022г .	8.55				
4.2	Химически науки	15.07.2025 г.	9.20		150	60	210
	ДП <i>Органична химия</i>	2023г.	9.24				
	ДП <i>Неорганична химия - нова</i>	2022г.	8.60				
4.3.	Биологически науки	07.04.2020г .	9.15	-	270	40	310
	ДП <i>Екология и опазване на околната среда</i>	07.04.2020г .	9.33				
4.4	Науки за земята (в процедура)	05.10.2018г .	Полож и телно оцене н проект	-	120	100	220
4.5	Математика	30.06.2020 г.	9.08		120	20	140
	ДП <i>Диференциални уравнения</i>	25.05.2023г .	9.09				
	ДП <i>Алгебра и теория на числата</i>	25.05.2023г .	9.17				
	ДП <i>Изчислителна математика</i>	22.01.2024г .	9.17				
	ДП <i>Геометрия и топология</i>	25.05.2023г .	9.16				
	ДП <i>Математически анализ</i>	25.05.2023г .	9.16				
4.6	Информатика и компютърни науки	20.10.2020г .	9.03	90	520	120	730
	ДП <i>Информатика</i>	11.07.2023г .	9.21				
5.3	Комуникационна и компютърна техника	16.09.2022г .	9.06	-	420	60	480
	ДП <i>Приложение на принципите и методите на кибернетиката в различни области на науката</i>	19.01.2024г .	9.15				
	ДП <i>Радиолокация и радионавигация</i>	17.06.2022г .	9.22				
	ДП <i>Комуникационни мрежи и системи</i>	19.01.2024г .	9.27				
	ДП <i>Автоматизирани системи за обработка на информация и управление</i>	19.01.2024г .	9.24				
5.7.	Архитектура, строителство и геодезия	15.09.2023г .	9.13	-	120	60	180
	<i>Геодезия</i>	07.07.2020г .	Полож и	-	140		140

			телно оцене н проект				
	ДП <i>Обща висша и приложна геодезия</i>	13.10.2023г.	9.20				
	ДП <i>Картография (вкл. тематично географско картографиране)</i>	13.10.2023г.	9.13				
	ДП <i>Фотограмметрия и дистанционни методи</i>	13.10.2023г.	9.10				
	ДП <i>Земеустройство (вкл. кадастър и оценка на недвижимите имоти)</i>	13.10.2023г.	9.18				
5.13.	Общо инженерство	15.12.2023г.	9.18	-	180	50	230
	ДП <i>Инженерна логистика - нова</i>	15.12.2022г.	8.67				
6.2	Растителна защита	01.02.2023г.	7.12	75	140	40	255
9.1.	Национална сигурност	04.11.2022г.	9.02		150	80	230
	ДП <i>Организационна сигурност</i>	23.10.2025г.	9.16				
	ДП <i>Административна сигурност</i>	23.10.2025г.	9.16				
	ДП <i>Корпоративна сигурност</i>	23.10.2025г.	9.16				

Таблица 2: Академичен състав на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски” на I ТД и II ТД към 01.10.2019 г.

Длъжност	Образователна и научна степен			Общо
	Доктор на науките	Доктор	Без степен	
I ОТД				
Професор	17	34	2	53
Доцент	4	114	0	118
Гл. асистент	0	56	0	56
Асистент	0	9	17	26
Преподавател	0	19	13	32
Старши преп.	0	5	14	19
II ОТД				
Професор	5	6	0	11
Доцент	1	8	0	9
Гл. асистент	0	5	0	5
Асистент	0	3	2	5
Преподавател	0	3	6	9
Старши преп.	0	0	0	0

Общо	27	262	54	343
-------------	----	-----	----	-----

Таблица 3: Аудиторна и лабораторна площ за учебна заетост по години

Учебна година	Бр. обучавани	Разполагаема площ (кв.м.)	На 100 обучаеми (кв.м.)	Коефициент на използване на учебните зали
2014/2015	7107	51 336	722,33	76,26
2015/2016	6824	51 616	756,39	74,37
2016/2017	6010	51 616	858,83	69,74
2017/2018	5743	51 616	898,76	67,58
2018/2019	5727	51 616	901,27	66,43

Забележка: Изчисленията за използваемост на учебните зали са направени като реалната учебна заетост е отнесена към заетостта при 8 – часов учебен ден, 5 – дневна учебна седмица и 30 учебни седмици годишно.